

Administratīvā apgabaltiesa
SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā
Rīgā 2025.gada 4.jūnijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā: tiesnese referente Linda Vīnkalna, tiesneses Ieva Dambe un Sandra Gintere,

piedaloties pieteicēju *TKM Grupp AS* un *AS „KIA Auto”* pārstāvei zvērinātai advokātei Ievai Azandai un atbildētājas pusē pieaicinātās iestādes Konkurences padomes pārstāvim Andrim Eglonam,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *TKM Grupp AS* (iepriekš – *AS „Tallinna Kaubamaja”*) un *AS „KIA Auto”* pieteikumiem par Konkurences padomes 2014.gada 7.augusta lēmuma Nr.E02-40 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Konkurences padome (turpmāk – padome) ar 2014.gada 7.augusta lēmumu Nr.E02-40 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) konstatēja Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 7.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu *AS „KIA Auto”* (turpmāk – *KIA Auto* vai importētājs) darbībās, un tai uzlikts tiesiskais pienākums: 1) izbeigt padomes konstatēto konkurences tiesību pārkāpumu un nepiemērot noteikumus, kuriem ir līdzīga ietekme uz konkurenci tehnisko apkopju, remonta un rezerves daļu izplatīšanas tirgos kā lēmumā konstatētajiem; 2) līdz 2015.gada 1.janvārim mainīt automašīnu ražotāja „*KIA Motors Corporation*” (turpmāk – *KIA Motors Corporation* vai ražotājs) un importētāja garantijas noteikumus apkopes un garantijas grāmatiņās un citos dokumentos, kas satur lēmumā konstatētos konkurenci ierobežojošos garantijas noteikumus; 3) informēt *KIA* automobiļu īpašniekus par to, ka *KIA* automobiļu īpašniekiem ražotāja un importētāja garantijas laikā ir tiesības automobiļu tehniskās apkopes un ārpus garantijas remontu veikt pie neatkarīgajiem remontētājiem un apkopēs un ārpus garantijas remontā izmantot ne vien *KIA* oriģinālās rezerves daļas, bet arī atbilstošas kvalitātes analogas rezerves daļas, nezaudējot *KIA* ražotāja un importētāja garantiju.

Ar pārsūdzēto lēmumu importētājam uzlikts naudas sods 134 514,43 *euro*, no kura 96 150,92 *euro* solidāri ar *AS „Tallinna Kaubamaja”* (turpmāk – *Tallinna Kaubamaja*).

Padome izbeidza izpēti lietu par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 7.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu *SIA „Gros Auto Grupa”* (turpmāk – *Gros Auto*), *SIA „KIA Mitau”* (turpmāk – *KIA Mitau*), *SIA „FORUM AUTO”* (turpmāk – *FORUM AUTO*) un *SIA „Serviss Vidzemē 2”* (turpmāk – *Serviss Vidzemē 2*) darbībās.

Pārsūdzētais lēmums pamatots šādi.

[1.1] Pēc *SIA „Auto Stils Serviss”* (turpmāk – *Auto Stils Serviss*) iesnieguma par to, ka *Gros Auto* ir atteikusi garantijas remontu automašīnai *KIA Ceed*, neraugoties uz to, ka automašīnai bija spēkā esoša ražotāja pamata garantija, padome izvērtēja pieteicējas

vienošanos ar *Gros Auto*, *KIA Mitau*, *FORUM AUTO* un *Serviss Vidzemē 2*.

[1.2] Padome konstatēja, ka *KIA* markas automobiļu izplatīšanas tīklu kopumā veido dalībnieki trīs līmeņos: 1) ražotājs – *KIA* markas automobiļu ražotājs, kas ietver arī visus saistītos uzņēmumus *KIA Motors Corporation* grupas ietvaros (saskaņā ar *KIA Motors Corporation* 2012.gada pārskatu); 2) importētāji – *KIA* markas automobiļu reģionālie izplatītāji (importētāji un vairumtirgotāji); 3) pilnvarotie pārstāvji – *KIA* markas automobiļu izplatītāji (dīleri, tālākpārdevēji un mazumtirgotāji) un pilnvarotie remontētāji.

Latvijas teritorijā kā importētājs darbojas *KIA Auto*, kura organizē un attīsta pilnvaroto tālākpārdevēju un remontētāju (turpmāk – pilnvarotie pārstāvji) darbību Latvijā.

[1.3] *KIA Motors Corporation* un importētājs 2002.gada 8.decembrī noslēdza nodomu protokolu, ar kuru importētājam tika piešķirtas tiesības importēt un izplatīt *KIA* markas automobiļus Latvijā. Kopš nodomu protokola noslēgšanas dienas *KIA Auto* ir vienīgais pilnvarotais *KIA* markas automobiļu importētājs Latvijas teritorijā.

Starp ražotāju un importētāju 2004.gada 1.oktobrī noslēgts *KIA* markas transportlīdzekļu vairumtirdzniecības līgums (turpmāk – vairumtirdzniecības līgums). Minētajā līgumā importētājam tiek noteikts par vienu no ražotāja pilnvarotajiem izplatītājiem (vairumtirgotājiem), piešķirot tam tiesības pārdot un apkalpot *KIA* markas transportlīdzekļus, *KIA* oriģinālās rezerves daļas, citas rezerves daļas un *KIA* aksesuārus, kā arī attīstīt Latvijas, Lietuvas un Igaunijas teritorijās pilnvaroto pārstāvju (tālākpārdevēju un remontētāju) tīklu. Vairumtirdzniecības līgumā noteikta arī kārtība, kādā importētājs īsteno tam uzlikto pienākumu attīstīt *KIA* tīklu un izvirza kritērijus un standartus *KIA* tīkla pilnvaroto pārstāvju nominēšanai.

Izvērtējot ražotāja un importētāja noslēgto līgumu (vairumtirdzniecības līguma, izplatīšanas līguma un pilnvaroto remontētāju līguma) noteikumus, padome secināja, ka importētājam uzlikts pienākums izveidot *KIA* markas automašīnu pēcpārdošanas apkalpošanas (remontētāju) tīklu, kas balstīts uz kvalitātes kritērijiem, kā arī organizēt garantijas remontu sniegšanu *KIA* tīklā. Ražotājs ir pilnvarojis importētāju Latvijā izveidot *kvalitatīvu selektīvu automašīnu pēcpārdošanas apkalpošanas (remontētāju) tīklu*, kurā, izpildot kvalitatīvos kritērijus, ir tiesības darboties jebkuram remontētājam.

[1.4] Lietā noteikti šādi konkrētie tirgi: 1) *KIA* markas automobiļu garantijas remonta pakalpojuma tirgus Latvijas Republikas teritorijā; 2) *KIA* markas automobiļu tehniskās apkopes un remonta ārpus garantijas nosacījumiem garantijas perioda laikā pakalpojuma tirgus Latvijas Republikas teritorijā; 3) automobiļu rezerves daļu izplatīšanas tirgus Latvijas Republikas teritorijā.

[1.5] *KIA* izplatīšanas tīkla dalībnieki garantijas noteikumus pārsvarā skaidro tā, ka, lai automobilim tiktu saglabāta ražotāja garantija, tehniskās apkopes garantijas periodā jāveic pie *KIA* pilnvarotajiem pārstāvjiem, kā arī visos remonta darbos un apkopēs garantijas periodā jāizmanto oriģinālās *KIA* rezerves daļas. Padome ņēma vērā arī apkopes un garantijas grāmatiņās ievietotos garantijas nosacījumus un interneta vietnēs pieejamo informāciju.

Novērtējot iegūtos pierādījumus, padome atzina, ka *KIA* izplatīšanas tīklā pastāv vienošanās par garantijas noteikumiem automobiļu īpašniekiem, lai saglabātu automobiļa garantiju, visas *KIA* ražotāja paredzētās automobiļa regulārās tehniskās apkopes garantijas periodā jāveic tikai pie *KIA* pilnvarotajiem pārstāvjiem, tādējādi kavējot konkurenci remonta un tehniskās apkopes pakalpojumu tirgū, kā arī remontā un tehniskajās apkopēs garantijas periodā jāizmanto tikai *KIA* ražotāja oriģinālās rezerves daļas, kavējot konkurenci rezerves daļu izplatīšanas tirgū.

Padome konstatēja, ka minētā vienošanās ietilpst Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas tvērumā.

[1.6] Padome atzina, ka lietā konstatētā vertikālā vienošanās *KIA* izplatīšanas tīklā

nekvalificējas Ministru kabineta 2008.gada 29.septembra noteikumu Nr.797 „Noteikumi par atsevišķu vertikālo vienošanos nepakļaušanu Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktajam vienošanās aizliegumam” (turpmāk – noteikumi Nr.797), kā arī Ministru kabineta 2004.gada 27.aprīļa noteikumu Nr.434 „Par vertikālo vienošanos atbrīvošanu no Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktā vienošanās aizlieguma”, kas bija spēkā pirms noteikumiem Nr.797, atbrīvojumam (tostarp noteiktajiem tirgus daļu sliekšņiem), jo tīkla kopējā tirgus daļa *KIA* markas automobiļu garantijas remonta pakalpojuma sniegšanas tirgū Latvijā, kurā, vienojoties par garantijas pakalpojumu sniegšanas un pieejamības nosacījumiem, vienošanās puses ir iekļāvušas arī konkurenci ierobežojošus noteikumus, ir tuvu 100 %.

[1.7] Padome secināja, ka vienošanās neveicina preču ražošanas vai realizācijas uzlabošanu vai ekonomisko attīstību, nerada labumu patērētājiem, uzliek tirgus dalībniekiem ierobežojumus, kas nav nepieciešami importētāja apgalvoto mērķu sasniegšanai, kā arī likvidē konkurenci ievērojamā konkrēto tirgu daļā. Līdz ar to vienošanās neizpilda Konkurences likuma 11.panta otrās daļas kumulatīvos kritērijus un ir aizliegta saskaņā ar Konkurences likuma 11.panta pirmo daļu.

[1.8] Lietā konstatētos konkurenci ierobežojošos noteikumus ir ieviesis importētājs, un tieši pilnvarotie pārstāvji ir spiesti pieņemt tā izvirzītos noteikumus attiecībā uz garantijas remonta noteikumu piemērošanu, lai darbotos *KIA* tīklā.

Ierobežojumi rada šķēršļus neatkarīgo remontētāju piekļuvei ārpus garantijas tehnisko apkopju un remonta pakalpojumu garantijas perioda laikā Latvijas tirgum un neatkarīgo rezerves daļu ražotāju piekļuvei rezerves daļu izplatīšanas Latvijas tirgum, ierobežojot konkurenci starp *KIA* oriģinālo un analogo rezerves daļu izplatītājiem.

Konkurences likvidēšana vai kavēšana attiecībā pret neatkarīgajiem remontētājiem nodara kaitējumu arī patērētājiem, jo tiek samazināta to iespēja izvēlēties starp vairākiem remonta un tehnisko apkopju veicējiem, kas samazina vai kavē spiedienu uz remonta un tehniskās apkopes pakalpojuma cenām. Starp automobiļu ražotāju pārdotām un tālāk pārdotām oriģinālajām rezerves daļām un analogajām rezerves daļām bieži vien pastāv ievērojamas cenu atšķirības. Patērētājs būtisku labumu iegūst, ja analogu atbilstošas kvalitātes konkurējošu rezerves daļu izmantošana netiek ierobežota garantijas laikā.

[1.9] Padome secināja, ka aizliegtā vertikālā vienošanās *KIA* tīkla ietvaros par ražotāja un importētāja garantijas nosacījumiem ierobežo konkurenci tirgos un rada būtiskus šķēršļus ienākšanai tajos, un pārkāpj Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 7.punktā noteikto vienošanās aizliegumu.

Lietā iegūtie pierādījumi apliecina, ka aizliegta vertikālā vienošanās *KIA* tīkla ietvaros par garantijas nosacījumiem, kas ierobežo konkurenci tirgos un rada būtiskus šķēršļus ienākšanai tajos, pastāv vismaz kopš 2004.gada 1.oktobra līdz pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas brīdim.

Izvērtējot lietā konstatēto *KIA* izplatīšanas tīkla vertikālo attiecību raksturu, aizliegtās vienošanās īstenošanas un piemērošanas apstākļus un vienošanās dalībnieku lomu savstarpējo sadalījumu (iesaistes pakāpi) konkurences ierobežojumu ieviešanā tirgū, padome atzina, ka ir konstatējams Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 7.punktā noteiktā vienošanās aizlieguma pārkāpums importētāja darbībās.

[1.10] Padome neuzskatīja par lietderīgu vai nepieciešamu lietas ietvaros piemērot atbildību pilnvarotajiem pārstāvjiem, jo tie nav bijuši aktīvi vienošanās noslēgšanā un to attiecīgā darījumu vara pret importētāju ir nebūtiska. Padome uzskatīja, ka, piemērojot atbildību augšupējā tirgū esošam tirgus dalībniekam, var sasniegt mērķi atturēt arī citus tirgus dalībniekus no līdzīgu pārkāpumu izdarīšanas nākotnē.

[1.11] Padome konstatēja, ka *Tallinna Kaubamaja* pieder 100 % kapitāla daļu OU „*Tallinna Kaubamaja Auto*”. Savukārt OU „*Tallinna Kaubamaja Auto*” pieder 100 % *KIA Auto* kapitāla daļas, kas ļauj *Tallinna Kaubamaja* iecelt OU „*Tallinna Kaubamaja*

Auto" valdes locekļus un caur OU „Tallinna Kaubamaja Auto” arī importētāja valdes locekļus, kā arī kontrolēt lēmumu pieņemšanu *KIA Auto*. Tādā veidā *Tallinna Kaubamaja* un *KIA Auto* uzskatāmi par vienu tirgus dalībnieku.

Importētāja mātes sabiedrības (*Tallinna Kaubamaja*) atbildība par pārkāpumu izriet nevis no dalības pārkāpuma izdarīšanā vai tā iniciēšanā, bet gan no tā, ka tirgus dalībnieki (*Tallinna Kaubamaja*, OU „Tallinna Kaubamaja Auto” un *KIA Auto*) ir uzskatāmi par vienu tirgus dalībnieku un importētājs savu rīcību nenosaka patstāvīgi.

Padome atzina, ka solidārā atbildība nosakāma proporcionāli pārkāpuma ilgumam, sākot ar brīdi, kad mātes sabiedrība ieguva 100 % dalību meitas sabiedrībā. Attiecīgi *Tallinna Kaubamaja* noteikta solidāra atbildība par laika periodu no brīža, kad tā caur OU „Tallinna Kaubamaja Auto” ieguva 100 % *KIA Auto* kapitāla daļu.

Nemot vērā *Tallinna Kaubamaja* sniegto informāciju, ka importētāja daļu iegāde noslēdzās 2007.gada 9.janvārī, tā ir solidāri atbildīga par importētāja izdarīto pārkāpumu no 2007.gada 9.janvāra līdz lēmuma pieņemšanas brīdim (2014.gada 7.augustam), kopā 2767 dienas.

Padome secināja, ka *Tallinna Kaubamaja* ir solidāri atbildīga par 71,48 % jeb 96 150,92 *euro* no importētājam uzliktā naudas soda.

[2] *KIA Auto* pieteikumu par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu pamatojusi šādi.

[2.1] Prasība kārtējo tehnisko apskati apstiprināt ar parakstu *KIA* pilnvarotajam pārstāvim neierobežo automobiļa īpašnieku veikt tehnisko apkopi pie neatkarīgā remontētāja. Pēc šādas tehniskās apkopes veikšanas no automobiļa īpašnieka tiek prasīts saņemt apstiprinājumu no *KIA* pilnvarotā pārstāvja puses (kas ir bez maksas), ka tehniskās apkopes laikā tika ievērotas visas prasības, kas ir ietvertas *KIA* lietotāja instrukcijā.

[2.2] Ražotāja garantijas mērķis ir aizsargāt pircēju no materiālu vai ražošanas defektiem, kas radušies precei ražotāja vainas dēļ. Garantija parasti neietver gadījumus, kad bojājumi vai zaudējumi preces īpašniekam (lietotājam) ir radušies no ražotāja neatkarīgu apstākļu dēļ. Preces bojājumi, kas rodas īpašniekam nepareizas (preces lietošanas noteikumiem un konkrētā ražotāja standartiem neatbilstošas) tehniskās apkopes vai remonta dēļ, arī ir uzskatāmi par tādiem, kas nav radušies ražotāja vainas dēļ.

[2.3] Kamēr ražotājam pastāv paaugstināta atbildība par automobiļa materiālu vai ražošanas defektiem, ir tikai samērīgi noteikt prasību veikt *KIA* noteiktajiem standartiem atbilstošo tehnisko apkopi un ārpus garantijas remontu. Lai nodrošinātu tādu zaudējumu segšanas sistēmu, atbilstoši kurai ražotājs būtu atbildīgs tikai par tiem zaudējumiem, kas radušies paša ražotāja vainas dēļ, ir ieviesta prasība automobiļa īpašniekiem saņemt apstiprinājumu no *KIA* pilnvarotā pārstāvja, ka remonts vai tehniskā apkope, kas veikta pie nepilnvarotā remontētāja, atbilst *KIA* standartiem.

[2.4] Katra autorizētā remontdarbnīca ir tiesīga izplatīt *KIA* līdzīgas kvalitātes rezerves daļas, kā arī tās izmantot, veicot ārpus garantijas remontu vai tehniskās apkopes darbus garantijas laikā, kā arī remonta un tehniskās apkopes darbus pēc garantijas termiņa beigām.

[2.5] Lietas izpētes laikā padome nav mēģinājusi noskaidrot, vai neatkarīgajiem remontētājiem pastāv iespēja darboties *KIA* automobiļu remonta un tehniskās apkopes pakalpojumu tirgū. Neatkarīgajiem remontētājiem faktiski pastāv iespējas darboties tehniskās apkopes un remonta tirgū ražotāja garantijas laikā, konkurējot ar pilnvarotiem remontētājiem.

[2.6] *Gros Auto* ir rīkojies pretēji *KIA* tīkla noteikumiem, kas attiecas uz dokumentācijas prasībām garantijas remonta saņemšanai.

[2.7] Garantijas noteikumi nav uzskatāmi par vienošanos Konkurences likuma izpratnē, jo nevienā no izplatīšanas posmiem nav iespējas ietekmēt nosacījumus, kuriem izpildoties, ražotājs apņemas piešķirt garantiju un attiecīgi – segt zaudējumus, kas rodas

transportlīdzekļa īpašniekiem bojājumu rezultātā. Importētājam un pilnvarotajiem pārstāvjiem nav iespējams ietekmēt garantijas noteikumu saturu.

[2.8] Uzņēmumam ir tiesības atspēkot solidārās atbildības prezumpciju pat gadījumā, ja mātes sabiedrība realizē 100 % kontroli pār meitas sabiedrību. Tieši ekonomiskās, organizatoriskās un juridiskās saiknes un uzņēmumu faktiskā ikdienas darbība pilnībā atspēko solidārās atbildības prezumpciju.

[2.9] Padome ir konstatējusi vienošanās aizlieguma pārkāpumu tikai viena tirgus dalībnieka darbībās, kas jau pats par sevi liecina par neatbilstību Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 7.punkta sastāvam. Vienošanās ir divu vai vairāku tirgus dalībnieku līgums vai saskaņota darbība, kurā tirgus dalībnieki piedalās.

[3] *Tallinna Kaubamaja* pieteikumu par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu daļā, ar kuru tai noteikta solidāra atbildība, pamatoja ar to, ka importētājs darbojas autonomi no *Tallinna Kaubamaja*. Importētāja mātes sabiedrība ir OU „Tallinna Kaubamaja Auto”, savukārt OU „Tallinna Kaubamaja Auto” 100 % akciju pieder *Tallinna Kaubamaja*. Tādējādi *Tallinna Kaubamaja* tikai netieši caur OU „Tallinna Kaubamaja Auto” ir saistīta ar *KIA Auto*. Nav saprotams, kādēļ solidāra atbildība tika noteikta *Tallinna Kaubamaja*, nevis OU „Tallinna Kaubamaja Auto”.

[4] Rakstveida paskaidrojumā padome pieteikumus neatzīst, norādot šādus apsvērumus.

[4.1] Pārsūdzētais lēmums pamatots ar Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas pārkāpumu seku, nevis mērķa dēļ.

Padome analizēja vienošanos konkrētās preces un tirgus struktūras kontekstā, secinot, ka vienošanās ietekmē konkurenci. Padome salīdzināja tirgus situāciju un potenciālo konkurenci bez strīdus vienošanās un atzina, ka vienošanās nav attaisnojama atbilstoši Konkurences likuma 11.panta otrajai daļai.

[4.2] Pienākums veikt tehnisko apkopi vienīgi pie *KIA* pilnvarotajiem remontētājiem rodas ne vien no nosacījuma, ka apkopes dati ar savu parakstu jāapstiprina *KIA* pilnvarotajam pārstāvim, bet arī no tā, ka par katru kārtējo apkopi katru reizi nepieciešams izdarīt atzīmi *KIA* apkopes un garantijas grāmatīnā. Šāda prasība pati par sevi nenorāda uz iespēju veikt apkopes un remonta darbus garantijas laikā pie neautorizētiem remontētājiem, bet norāda uz to, ka apkopes un remonts jāveic vienīgi pie *KIA* pilnvarotajiem remontētājiem.

[4.3] Konkurences ierobežošana nav vērtējama kā objektīvi attaisnojama vai kā vienīgā iespēja *KIA Auto* mērķu sasniegšanai, proti, aizsargāt pircēju no materiālu vai ražošanas defektiem, kas precei radušies ražotāja vainas dēļ, un novērst nelaimes gadījumu risku uz ceļiem, kas izriet no nekvalitatīvi veikta remonta vai apkopes. Atbilstošas kvalitātes remonta darbu un automašīnas rezerves daļu izvēle ir atstājama automašīnas īpašnieka ziņā.

[4.4] *KIA* pilnvarotajam remontētājam nevar būt interese patstāvīgi atteikt garantijas remontu, jo tad tas nesaņem samaksu no ražotāja vai importētāja par remonta darbiem garantijas ietvaros. Ja garantijas piešķiršana būtu atkarīga no *Gros Auto*, tā varētu atteikt garantiju individuāli un neatkarīgi, tomēr tai ir jāievēro *KIA Auto* garantijas noteikumi, lai darbotos *KIA* tīklā un saņemtu samaksu par veiktajiem garantijas remonta darbiem no *KIA Auto*.

KIA Auto ir interese noteikt konkurenci ierobežojošos noteikumus, lai atbalstītu pilnvarotos remontētājus.

[5] Ar Administratīvās apgabaltiesas 2017.gada 10.marta spriedumu pieteikumi noraidīti.

Ar Senāta 2021.gada 22.decembra spriedumu Nr.SKA-5/2021 (turpmāk – Senāta

spriedums) Administratīvās apgabaltiesas 2017.gada 10.marta spriedums atcelts un lieta nosūtīta jaunai izskatīšanai Administratīvajā apgabaltiesā.

[6] Padome rakstveida paskaidrojumā par Senāta spriedumu norādījusi, ka tajā ir kļūdaini un neviennozīmīgi interpretēta Eiropas Savienības Tiesas judikatūra un ir izdarīti pretrunīgi secinājumi par vienošanās, kas ierobežo konkurenci pēc sekām, pierādīšanas standartu. Lai novērstu, ka nacionālā līmenī un Eiropas Savienības līmenī atšķiras konkurences tiesību institūtu piemērošana, kas varētu radīt pretrunas starp regulējumiem, padome izteikusi lūgumu tiesai uzdot Eiropas Savienības Tiesai prejudiciālos jautājumus.

[7] Pieteicējas rakstveida paskaidrojumā par Senāta spriedumu norādījušas, ka tas ir pareizs, nav šaubu par jēdziena „vienošanās, kas ierobežo konkurenci seku dēļ” būtību, satura analīzi un pierādīšanas priekšmetā ietilpstošajiem apstākļiem un kritērijiem.

[8] Administratīvā apgabaltiesa ar 2023.gada 2.oktobra lēmumu uzdeva Eiropas Savienības Tiesai šādus prejudiciālos jautājumus:

1. Vai atbilstoši Līguma par Eiropas Savienības darbību (turpmāk – LESD) 101.panta 1.punktam, veicot aizliegtas vienošanās, kas nosaka tādas automobiļu garantijas ierobežojumus, kas automobiļu īpašniekiem uzliek pienākumu vai tos novirza veikt automobiļu remontu un apkopi tikai pie automobiļu ražotāja pilnvarotajiem pārstāvjiem, kā arī izmantot automobiļa ražotāja oriģinālās rezerves daļas regulārajās tehniskajās apkopēs, lai automobiļa garantija paliktu spēkā, novērtējumu, konkurences iestādei ir jāpierāda konkrētas un reāli iestājušās konkurenci ierobežojošas sekas (*actual/real restrictive effects on competition*)?

2. Vai atbilstoši LESD 101.panta 1.punktam, veicot vienošanās, kas minēta 1.jautājumā, novērtējumu, konkurences iestādei ir pietiekami pierādīt tikai potenciālas konkurenci ierobežojošas sekas (*potential restrictive effects on competition*)?

[9] Eiropas Savienības Tiesa 2024.gada 5.decembrī pasludināja spriedumu lietā Nr.C-606/23 (turpmāk – Eiropas Savienības Tiesas spriedums Nr.C-606/23), sniedzot šādu atbildi uz apgabaltiesas uzdotajiem jautājumiem: LESD 101.panta 1.punkts jāinterpretē tādējādi, ka atbilstoši tam dalībvalsts konkurences iestādei – izvērtējot, vai aizliegto vienošanos, kurā paredzēti automobiļu garantijas ierobežojumi, kas automobiļu īpašniekiem uzliek pienākumu vai tos novirza automobiļu remontu un apkopi veikt tikai pie automobiļu ražotāja pilnvarotajiem pārstāvjiem, kā arī izmantot automobiļa ražotāja oriģinālās rezerves daļas regulārajās tehniskajās apkopēs, lai automobiļa garantija paliktu spēkā, var kvalificēt par konkurences ierobežojumu seku dēļ šīs tiesību normas izpratnē, – nav jāpierāda konkrētas un reāli iestājušās konkurenci ierobežojošas sekas. Pietiek ar to, ka šī iestāde saskaņā ar minēto tiesību normu pierāda, ka pastāv iespējamās konkurenci ierobežojošas sekas, ja vien tās ir pietiekami būtiskas.

[10] Pieteicējas rakstveida paskaidrojumā pēc Eiropas Savienības Tiesas sprieduma Nr.C-606/23 norādījušas šādus argumentus.

[10.1] Analizējot ar pārsūdzēto lēmumu konstatēto vienošanos, ir secīgi jānovērtē, vai, ievērojot konkurences apstākļus tirgū, tātad arī starp KIA tirgus varu, KIA garantijas noteikumu piemērošanu, klientu rīcību, citu tirgus dalībnieku darbību u. c., KIA varēja būtiski ietekmēt padomes identificētos konkrētos tirgus. Lai arī, izvērtējot konkurenci reālā kontekstā jeb kāda tā būtu attiecīgā nolīguma neesamības gadījumā, konstatējot iespējamās (potenciālās) konkurenci ierobežojošās sekas, jebkurā gadījumā papildus ir jānovērtē un jākonstatē, ka šīs iespējamās konkurenci ierobežojošās sekas ir pietiekami būtiskas.

Tādējādi, pārbaudot pārsūdzētā lēmuma tiesiskumu, pirmkārt, tiesai ir jāpārbauda

vai padome ir pietiekami, tas ir, atbilstoši piemērojamiem juridiskajiem un pierādīšanas noteikumiem, un pareizi veikusi novērtējumu par to, kā konkurence būtu darbojusies kontekstā, ja nepastāvētu lēmumā konstatētais it kā prettiesiskais nolīgums un tā potenciālās konkurenci ierobežojošās sekas, tās identificējot un pārbaudot reālā un ticamā kontekstā. Otrkārt, tiesai ir jāpārbauda, vai padome ir identificējusi šo seku pietiekamu būtiskumu jeb to negatīvo būtisko ietekmi uz konkurenci, kas secīgi ir ietekmējusi lietā identificētos konkrētos tirgus. Šie abi kumulatīvie novērtējuma kritēriji ir priekšnoteikums Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā paredzētā aizlieguma pārkāpuma konstatēšanai. No Eiropas Savienības Tiesas spriedumā Nr.C-606/23 ietvertā skaidrojuma skaidri izriet, ka pārsūdzētajā lēmumā ietvertais pamatojums ir klaji neatbilstošs Eiropas Savienības Tiesas pastāvīgajai judikatūrai, jo pārsūdzētajā lēmumā iztrūkst aizliegtas vienošanās seku dēļ konstatēšanas kumulatīvie priekšnoteikumi.

[10.2] Eiropas Savienības Tiesas spriedumā Nr.C-606/23 ir norādīts, ka vienošanās vērtējuma ietvaros ir jāņem vērā ekonomiskais un juridiskais konteksts, kurā nolīgums ietilpst. Pārsūdzētajā lēmumā šis ekonomiskais un juridiskais konteksts nav nedz identificēts, nedz arī tam secīgi piešķirta jebkāda nozīme kontekstā ar garantijas noteikumu nepieciešamību un importētāja skaidrojumiem par garantijas piemērošanu. Padome nav ņēmusi vērā, ka, nodrošinot apkopes atbilstoši noteiktam standartam un izmantojot atbilstošas kvalitātes rezerves daļas, neatkarīgie servisi var un tie nodrošināja *KIA* vieglo automobiļu apkopes un remontu.

[10.3] Pārsūdzētajā lēmumā nav identificēta jebkāda būtiska negatīva ietekme uz konkurenci, nav ietverts precīzu pierādījumu novērtējums par to, ka *KIA Auto* darbību rezultātā tika radīta negatīva ietekme uz patērētāju (*KIA* markas automobiļa īpašniekiem).

[10.4] Ievērojot minēto, pārsūdzētais lēmums nesatur tiesību normām un judikatūrai atbilstošu novērtējumu, kas atbilstu piemērojamam pierādīšanas standartam aizliegtai vienošanai tās mērķa dēļ, nedz arī pēc sekām. Pārsūdzētais lēmums pēc savas būtības ir pretrunīgs. Padome nav ieguvusi tādu pierādījumu kopumu, lai veiktu atbilstošu izvērtējumu un secinātu pārsūdzētajā lēmumā vērtētās darbības seku pietiekami būtisko ietekmi uz konkurenci, ko tai par pienākumu uzliek pierādīšanas standarts.

[11] Padome rakstveida paskaidrojumā pēc Eiropas Savienības Tiesas sprieduma Nr.C-606/23 norādījusi šādus argumentus.

[11.1] Minētais spriedums konsekventi turpina Eiropas savienības Tiesas judikatūrā atzīto pierādīšanas standarta piemērošanu vienošanās, kas ierobežo konkurenci pēc sekām, kā arī kļūdē iespējamo neskaidrību, kuru radīja Senāta sprieduma 12.punkts, un pilnībā apstiprina *KIA Auto* darbībām pārsūdzētajā lēmumā piemēroto konkurences pārkāpuma pierādīšanas standartu.

[11.2] No minētā sprieduma izriet trīs skaidri kritēriji, kurus jāvērtē šajā lietā: 1) nav jāpierāda konkrētas un reāli iestājušās konkurenci ierobežojošās sekas; 2) pietiek pierādīt iespējamās konkurenci ierobežojošās sekas; 3) konkurenci ierobežojošām sekām jābūt pietiekami būtiskām.

[11.3] Spriedums apstiprina padomes konsekventi visā lietas izskatīšanas gaitā iestādē un tiesvedībā tiesā aizstāvēto pozīciju, ka, pierādot vienošanos, kas ierobežo konkurenci pēc sekām, nav jāpierāda konkrētas un reāli iestājušās konkurenci ierobežojošās sekas. Tādējādi pārsūdzētā lēmuma tiesiskumu un pamatotību nevar ietekmēt *per se* fakts, ka iestāde nav ieguvusi vai analizējusi kvantitatīvus pierādījumus par vērtējamās aizliegtās vienošanās konkrēti negatīvām sekām (piemēram, kāds ir precīzs aizliegtās vienošanās ietekmēto *KIA* auto pircēju vai ārpus *KIA* oficiālā izplatīšanas tīkla esošo remontdarbnieku skaits).

[11.4] Pietiek pierādīt iespējamās konkurenci ierobežojošās sekas, kuras var radīt vērtējamā vienošanās. Attiecīgo prasību padome ir izpildījusi, pārsūdzētajā lēmumā analizējot pašu vienošanos konkrētās preces un tirgus struktūras kontekstā izdarot

secinājumus par vienošanās ietekmi uz konkurenci, kā arī salīdzinot tirgus situāciju un potenciālo konkurenci bez strīdus vienošanās, nonākot pie secinājuma, ka *KIA Auto* darbības, piemērojot konkurenci ierobežojošus garantijas noteikumus, *KIA* automašīnu īpašniekiem liek saprast, ka garantija zaudēs spēku, ja remontu vai apkopi tie veiks neatkarīgā servisā vai izmantos neorģinālās rezerves daļas.

[11.5] Padomes konstatētās *KIA Auto* darbības, ietverot garantijas un apkopes grāmatiņās, interneta mājas lapās konkurenci ierobežojošus noteikumus, ietekmēja *KIA* automašīnas īpašnieku izvēli, liekot saprast, ka garantija zaudēs spēku, ja remonta vai apkopes darbi tiktu veikti neatkarīgā servisā vai tiktu izmantotas neorģinālās rezerves daļas. Lietas ietvaros ir izvērtētas *KIA Auto* darbības potenciālās sekas, un aizliegtas vienošanās pierādīšanas standarts neprasa vērtēt un konstatēt arī vienošanās faktiskās sekas, kā uz to pretēji Eiropas Savienības Tiesas spriedumam Nr.C-606/23 uzstāj *KIA Auto*.

[11.6] Aizliegtās vienošanās novērtējums ir jāveic reālā kontekstā, kāds tas būtu attiecīgā nolīguma neesamības gadījumā, ņemot vērā konkrētos apstākļus, kādos iekļaujas aplūkojamais nolīgums, it īpaši ekonomiskais un tiesiskais konteksts, kurā darbojas attiecīgie uzņēmumi, skarto preču vai pakalpojumu raksturs, kā arī attiecīgā tirgus vai attiecīgo tirgu faktiskie darbības un struktūras apstākļi. Savukārt metode, kādā padome var veikt šo novērtējumu, ir hipotētiska scenārija analīze, kas paredzēts, ņemot vērā minētā nolīguma neesamību, un ir reālistisks un ticams.

[11.7] Konkurenci ierobežojošas sekas konstatējamas, ja ar lielu varbūtības iespēju ir ticama vienošanās faktiskā un potenciālā negatīvā ietekme uz cenām, preču apjomu, kvalitāti un klāstu. Ir nepieciešams analizēt faktiskos apstākļus, kuros vienošanās darbojas – ekonomiskais un tiesiskais ietvars, kuros tirgus dalībnieki darbojas, konkrētā prece vai pakalpojums, par ko noslēgta vienošanās, un konkrētā tirgus struktūra. Konkurences faktiskie apstākļi novērtējami salīdzinājumā ar situāciju bez strīdus vienošanās.

[11.8] Pārsūdzētā lēmuma 3.4.–3.6.punktā konstatēts, ka *KIA* tīklā pastāv vienošanās par garantijas noteikumiem, 1) automobiļu īpašniekiem, lai saglabātu automobiļa garantiju, visas *KIA* ražotāja paredzētās automobiļa regulārās tehniskās apkopes garantijas periodā veikt tikai pie *KIA* pilnvarotajiem pārstāvjiem, tādējādi kavējot konkurenci remonta un tehniskās apkopes pakalpojumu tirgū, kā arī 2) remontā un tehniskajās apkopēs garantijas periodā izmantot tikai *KIA* ražotāja oriģinālās rezerves daļas, kavējot konkurenci rezerves daļu izplatīšanas tirgū. Padome šos secinājumus pierādīja ne tikai ar pašu garantijas nosacījumu tekstuālo analīzi, bet arī iegūstot paskaidrojumus no pašiem *KIA* tīkla pilnvarotajiem. Savukārt pārsūdzētā lēmuma V daļas 2.nodaļā ir aprakstīta un vērtēta konkrēta garantijas atteikuma situācija starp *Gros Auto* un *KIA Motors Corporation*, kādā *KIA* transportlīdzeklim tika atteikts garantijas remonts. Līdz ar to pārsūdzētajā lēmumā ir vērtēti konkrēti tirgus ekonomiskie apstākļi, kādos iekļāvās attiecīgā aizliegtā vienošanās, nevis izdarīti abstrakti slēdzieni par to, kā varētu funkcionēt aizliegtā vienošanās.

[11.9] Padome salīdzināja tirgus situāciju un potenciālo konkurenci bez strīdus vienošanās, izvērtēja un secināja, ka vienošanos nav attaisnojama atbilstoši Konkurences likuma 11.panta otrajai daļai. Pārsūdzētajā lēmumā tika konstatēta tieša cēloņsakarība starp noslēgto vertikālo vienošanos *KIA* tīklā ar negatīvajām sekām konkurencei, t. i., ka *KIA* automašīnu īpašnieki neizvēlējās ārpus garantijas remontu un tehniskās apkopes veikt pie neatkarīgajiem remontētājiem, kā arī neizvēlējās izmantot neoriģinālās *KIA* automašīnu rezerves daļas, un līdz ar to neatkarīgajiem remontētājiem un alternatīvo rezerves daļu izplatītājiem faktiski nav piekļuves tirgum. Garantijas noteikumos ietvertie ierobežojumi radīja šķēršļus neatkarīgo remontētāju piekļuvei ārpus garantijas tehnisko apkopju un remonta pakalpojumu garantijas perioda laikā Latvijā tirgum un neatkarīgo rezerves daļu ražotāju piekļuvei rezerves daļu izplatīšanas Latvijā tirgum, ierobežojot

konkurenci starp *KIA* oriģinālo un analoģo rezerves daļu izplatītājiem. Rezultātā lietā konstatētā aizliegtā vertikālā vienošanās *KIA* tīkla ietvaros par ražotāja un importētāja garantijas nosacījumiem ierobežoja konkurenci tirgos un radīja būtiskus šķēršļus ienākšanai tajos. Šādi ierobežojumi radīja šķēršļus neatkarīgo remontētāju piekļuvei ārpus garantijas tehnisko apkopju un remonta pakalpojumu garantijas perioda laikā Latvijā tirgum un neatkarīgo rezerves daļu ražotāju piekļuvei rezerves daļu izplatīšanas Latvijā tirgum, ierobežojot konkurenci starp *KIA* oriģinālo un analoģo rezerves daļu izplatītājiem. Turklāt konkurences likvidēšana vai kavēšana attiecībā pret neatkarīgajiem remontētājiem nodarīja kaitējumu arī patērētājiem, jo tika samazināta patērētāju iespēja izvēlēties starp vairākiem remonta un tehnisko apkopju veicējiem, kas samazina vai kavē spiedienu uz remonta un tehniskās apkopes pakalpojuma cenām. Starp automobiļu ražotāju pārdotām un tālāk pārdotām oriģinālajām rezerves daļām un analogajām rezerves daļām bieži vien pastāv ievērojamas cenu atšķirības. Patērētājs būtisku labumu iegūst, ja analoģu atbilstošas kvalitātes konkurējošu rezerves daļu izmantošana netiek ierobežota garantijas laikā. Pārsūdzētais lēmums ir balstīts uz konkrētu tirgū esošu apstākļu novērtējumu, kas atbilst Eiropas Savienības Tiesas judikatūrai.

[11.10] Par konkurenci ierobežojošo seku būtiskumu padome norāda, ka pēc konkurences pienācīgas izvērtēšanas reālā kontekstā, kāds tas būtu attiecīgā nolīguma neesamības gadījumā, pietiek vien konstatēt iespējamās konkurenci ierobežojošās sekas, kas ir pietiekami būtiskas. Tas, vai vertikālais nolīgums ierobežo konkurenci, tiek vērtēts, situāciju konkrētajā tirgū ar vertikālajiem ierobežojumiem salīdzinot ar situāciju, kāda būtu, ja vertikālais nolīgums neietvertu vertikālos ierobežojumus. Lai tiktu atzīts, ka vertikālie nolīgumi ierobežo konkurenci to seku dēļ, faktiskā vai potenciālā konkurence tiem ir jāietekmē tādā mērā, ka konkrētajā tirgū ar pietiekamu varbūtības pakāpi var sagaidīt negatīvu ietekmi uz cenām, izlaidi, inovāciju vai uz preču vai pakalpojumu daudzveidību vai kvalitāti. Negatīvajai ietekmei uz konkurenci ir jābūt būtiskai.

Pārsūdzētajā lēmumā konstatētās aizliegtās vienošanās dalībniekiem tirgus daļas attiecīgajos tirgos ir tuvu 100 %. Atrāšanās pozīcijā, kad vienošanās dalībnieki aizņem gandrīz 100 % konkrētā tirgus daļas, kā arī atrāšanās privilēģētā pozīcijā, kas ietekmēja *KIA* automašīnas īpašnieku izvēli, lai saglabātu automašīnas garantiju, radīja būtiskas sekas konkurencei attiecīgajos tirgos, papildus tam attiecīgā sistēma uzlika būtiskus šķēršļus jaunu tirgus dalībnieku ienākšanai tirgū, kā arī nodrošināja, ka vienošanās dalībnieki saglabā savas pozīcijas attiecīgajos tirgos.

Pārsūdzētajā lēmumā ir secināts, ka, ierobežojot iespēju *KIA* automobiļu īpašniekiem garantijas periodā veikt remontu un regulārās tehniskās apkopes pie neatkarīgajiem remontētājiem, no tirgus var tikt izstumti neatkarīgie remontētāji, kas izdara būtisku konkurences spiedienu, jo to uzņēmējdarbības modelis un saistītās darbības izmaksas atšķiras no modeļiem un izmaksām pilnvarotajos tīklos. Aizliedzot analoģo rezerves daļu izmantošanu automobiļu regulārajām tehniskajām apkopēm garantijas periodā, tiek ierobežota rezerves daļu izplatītāju piekļuve tirgum. Rezultātā konkurence tiek ierobežota konkrēto tirgu būtiskā daļā. Turklāt konkurences likvidēšana vai kavēšana attiecībā pret neatkarīgajiem remontētājiem nodara kaitējumu patērētājiem, jo tiek samazināta patērētāju iespēja izvēlēties starp vairākiem remonta un tehnisko apkopju veicējiem, kas aizliegtas vienošanās rezultātā samazina vai kavē lejupejošu spiedienu uz remonta un tehniskās apkopes pakalpojuma cenām. Starp ražotāju pārdotām un tālāk pārdotām *KIA* oriģinālajām rezerves daļām un analogajām rezerves daļām bieži vien pastāv ievērojamas cenu atšķirības. Patērētājs būtisku labumu iegūst, ja analoģu atbilstošas kvalitātes konkurējošu rezerves daļu izmantošana netiek ierobežota garantijas laikā. Aizliegtās vienošanās kaitējums konkurencei konkrētajā gadījumā bija ilglaicīgs (no 2004.gada 1.janvāra līdz 2014.gada 7.augustam), kas vēl jo vairāk pastiprina tās būtisko kaitējumu.

[12] Tiesas sēdē pieteicēju pārstāve pieteikumus uzturēja uz tajos norādīto argumentu pamata, norādīja, ka Eiropas Savienības Tiesas spriedums Nr.C-606/23 apstiprina, ka lietā padome nav izmantojusi pareizu pierādīšanas standartu.

Padomes pārstāvis pieteikumus neatzina uz pārsūdzētajā lēmumā norādīto argumentu pamata, norādīja, ka Eiropas Savienības Tiesas spriedums Nr.C-606/23 apstiprina, ka pārsūdzētajā lēmumā ir izmantots pareizs pierādīšanas standarts. Iespējamās konkurenci ierobežojošas sekas izskatāmajā gadījumā ir pietiekami būtiskas, tas pārsūdzētajā lēmumā ir atbilstoši pamatots.

Motīvu daļa

[13] Administratīvā apgabaltiesa, pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi lietā esošos pierādījumus kopsakarā ar procesa dalībnieku argumentiem, atzīst, ka pieteikumi nav pamatoti.

[14] Lietā ir strīds par to, vai padome ir pierādījusi, ka starp *KIA Auto* un *Gros Auto*, *FORUM AUTO*, *KIA Mitau* un *Serviss Vidzemē 2* pastāv vienošanās (turpmāk – strīdus vienošanās), kas saskaņā ar Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 7.punktu ir aizliegta.

[15] Atbilstoši Konkurences likuma 1.panta definīcijām „konkrētais tirgus” ir konkrētās preces tirgus, kas izvērtēts saistībā ar konkrēto ģeogrāfisko tirgu. „Konkrētās preces tirgus” ir noteiktas preces tirgus, kurā ietverts arī to preču kopums, kuras var aizstāt šo noteikto precī konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū, ņemot vērā pieprasījuma un piedāvājuma aizstājamības faktoru, preču pazīmes un lietošanas īpašības. Ar jēdzienu „konkurence” ir jāsaprot pastāvoša vai potenciāla ekonomiskā (saimnieciskā) sāncensība starp diviem vai vairākiem tirgus dalībniekiem konkrētajā tirgū, savukārt „konkurenti” ir divi vai vairāki tirgus dalībnieki, kas konkurē. „Prece” ir ķermeniska vai bezķermeniska lieta vai pakalpojums, kas apmierina kādu vajadzību un kam var noteikt cenu, to pērkot vai pārdodot tirgū. „Tirgus dalībnieks” ir jebkura persona (arī ārvalsts persona), kura veic vai gatavojas veikt saimniecisko darbību Latvijas teritorijā vai kuras darbība ietekmē vai var ietekmēt konkurenci Latvijas teritorijā. Ja tirgus dalībniekam vai vairākiem tirgus dalībniekiem kopā ir izšķiroša ietekme pār vienu tirgus dalībnieku vai vairākiem citiem tirgus dalībniekiem, tad visus tirgus dalībniekus var uzskatīt par vienu tirgus dalībnieku. Savukārt „tirgus daļa” ir tirgus dalībnieka piedāvāto preču daļa konkrētajā tirgū attiecībā pret visu šajā tirgū piedāvāto preču apjomu.

Saskaņā ar Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 7.punktu ir aizliegtas un kopš noslēgšanas brīža spēkā neesošas tirgus dalībnieku vienošanās, kuru mērķis vai sekas ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana Latvijas teritorijā, to skaitā vienošanās par darbībām (bezdarbību), kuru dēļ cits tirgus dalībnieks ir spiests atstāt kādu konkrēto tirgu vai tiek apgrūtināta potenciāla tirgus dalībnieka iekļūšana kādā konkrētajā tirgū.

Lietā jānoskaidro, vai strīdus vienošanās sekas (kā to pamatojusi padome pārsūdzētajā lēmumā) ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana Latvijas teritorijā, to skaitā vienošanās par darbībām, kuru dēļ tiek apgrūtināta potenciāla tirgus dalībnieka iekļūšana kādā konkrētajā tirgū (kā tas izriet no pārsūdzētā lēmuma pamatojuma) minētās tiesību normas izpratnē.

[16] Padome lietā ir konstatējusi šādus apstākļus, par kuriem strīda nav.

[16.1] *KIA* markas automobiļu izplatīšanas tīklu kopumā veido dalībnieki trīs līmeņos: 1) ražotājs – *KIA* markas automobiļu ražotājs, kas ietver arī visus saistītos uzņēmumus *KIA Motors Corporation* grupas ietvaros (saskaņā ar tās 2012.gada

pārskatu); 2) importētāji – *KIA* markas automobiļu reģionālie izplatītāji (importētāji/vairumtirgotāji); 3) pilnvarotie pārstāvji – *KIA* markas automobiļu izplatītāji (dīleri/tālākpārdevēji/mazumtirgotāji) un pilnvarotie remontētāji.

[16.2] *KIA Motors Corporation* un *KIA Auto* 2002.gada 8.decembrī noslēdza nodomu protokolu, ar kuru *KIA Auto* tika piešķirtas tiesības importēt un izplatīt *KIA* markas automobiļus Latvijā. Kopš nodomu protokola noslēgšanas dienas *KIA Auto* ir vienīgais pilnvarotais *KIA* markas automobiļu importētājs Latvijas teritorijā.

Starp ražotāju un importētāju 2004.gada 1.oktobrī noslēgts vairumtirdzniecības līgums, kurā *KIA Auto* noteikts par vienu no ražotāja pilnvarotajiem izplatītājiem (vairumtirgotājiem), piešķirot tam tiesības apkalpot un pārdot *KIA* markas transportlīdzekļus, *KIA* oriģinālās rezerves daļas, citas rezerves daļas un *KIA* aksesuārus, kā arī attīstīt Latvijas, Lietuvas un Igaunijas teritorijās pilnvaroto pārstāvju (tālākpārdevēju un remontētāju) tīklu. Vairumtirdzniecības līgumā noteikta arī kārtība, kādā importētājs īsteno tam uzlikto pienākumu attīstīt *KIA* tīklu un izvirza kritērijus un standartus *KIA* tīkla pilnvaroto pārstāvju nominēšanai.

[16.3] Latvijas teritorijā kā importētājs darbojas *KIA Auto*, kurš organizē un attīsta pilnvaroto tālākpārdevēju un remontētāju darbību Latvijā.

Atbilstoši ražotāja un importētāja noslēgtajam līgumam (vairumtirdzniecības līgums, izplatīšanas līgums un pilnvaroto remontētāju līgums) *KIA Auto* uzlikts pienākums izveidot *KIA* markas automašīnu pēcpārdošanas apkalpošanas (remontētāju) tīklu, kas balstīts uz kvalitātes kritērijiem, kā arī organizēt garantijas remontu sniegšanu *KIA* tīklā. Ražotājs ir pilnvarojis Importētāju Latvijā izveidot kvalitatīvu selektīvo automašīnu pēcpārdošanas apkalpošanas (remontētāju) tīklu, kurā, izpildot kvalitatīvos kritērijus, ir tiesības darboties jebkuram remontētājam.

KIA Auto izveidoja kvalitatīvu selektīvo automašīnu pēcpārdošanas apkalpošanas (remontētāju) tīklu, kurā ietilpa *Gros Auto*, *FORUM AUTO*, *KIA Mitau*, *Serviss Vidzemē 2* (pilnvarotie pārstāvji).

[16.4] *Auto Stils Serviss* 2012.gada 12.janvārī vērsās pie *KIA* autorizētā dīlera *Gros Auto* ar lūgumu pārbaudīt *Auto Stils Serviss* piederošajai automašīnai *KIA Ceed* ritošo daļu. *Gros Auto* konstatēja defektus, taču atteica automašīnai *KIA Ceed* garantijas remontu, lai arī automašīnai bija spēkā esoša ražotāja pamata garantija.

Pamatojoties *Auto Stils Serviss* 2012.gada 30.augusta iesniegumu par *Gros Auto* rīcību, padome veica pārbaudi un pieņēma pārsūdzēto lēmumu.

[17] Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas piemērošanai nebūtu jāatšķiras no LESD 101.panta 1.punkta piemērošanas, jo šajās abās tiesību normās ir ietverts būtībā analogisks tiesiskais regulējums. Lai novērstu interpretācijas atšķirības, no Eiropas Savienības tiesībām pārņemtās normas jāinterpretē vienveidīgi.

Atbilstoši LESD 101.panta 1.punkta nosacījumiem turpmāk minētais ir aizliegts kā nesaderīgs ar iekšējo tirgu: visi nolīgumi uzņēmumu starpā, uzņēmumu apvienību lēmumi un saskaņotas darbības, kas var iespaidot tirdzniecību starp dalībvalstīm un kuru mērķis vai sekas ir nepieļaut, ierobežot vai izkropļot konkurenci iekšējā tirgū, un jo īpaši darbības, ar kurām: a) tieši vai netieši nosaka iepirkuma vai pārdošanas cenas, vai kādus citus tirdzniecības nosacījumus; b) ierobežo vai kontrolē ražošanu, tirgus, tehnikas attīstību vai investīcijas; c) sadala tirgus vai piegādes avotus; d) līdzvērtīgos darījumos ar dažādiem tirdzniecības partneriem piemēro atšķirīgus nosacījumus, tādējādi radot tiem neizdevīgus konkurences apstākļus; e) slēdzot līgumus, prasa, lai otra puse uzņemtos papildu saistības, kuras pēc savas būtības vai saskaņā ar nozares praksi nekādi nav saistītas ar attiecīgo līguma priekšmetu.

Eiropas Komisijas 2010.gada 10.maija paziņojuma „Pamatnostādnes vertikālā ierobežojumu jomā” Nr.2010/C 130/01 (turpmāk – Vispārējās vertikālās pamatnostādnes) 96.punkts noteica, ka ārpus grupālā atbrīvojuma darbības jomas ir

jāizvērtē, vai konkrētajā gadījumā nolīgums ietilpst LESD 101.panta 1.punkta darbības jomā, un, ja ietilpst, tad jānosaka, vai ir izpildīti 101.panta 3.punkta nosacījumi. Ja vertikāli nolīgumi neietver konkurences ierobežojumus to priekšmeta dēļ un jo īpaši stingros konkurences ierobežojumus, attiecībā uz šādiem nolīgumiem, kuriem grupālais atbrīvojums nav piemērojams tirgus daļas sliekšņa pārsniegšanas dēļ, netiek pieņemts, ka tie ietilpst 101.panta 1.punkta darbības jomā vai ka tie neatbilst 101.panta 3.punkta nosacījumiem. Šādā gadījumā ir jāveic individuāls nolīguma iespējamās ietekmes novērtējums. Uzņēmumi tiek mudināti veikt paši savu novērtējumu. Nolīgumi, kas neierobežo konkurenci 101.panta 1.punkta nozīmē vai kas atbilst 101.panta 3.punkta nosacījumiem, ir spēkā un ir izpildāmi. Saskaņā ar Padomes 2002.gada 16.decembra Regulas (EK) Nr.1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 81. un 82.pantā 1.panta 2.punktu individuāla atbrīvojuma iegūšanai saskaņā ar LESD 101.panta 3.punktu nav jāsniedz iepriekšējs paziņojums. Ja Komisija veic atsevišķu novērtējumu, tai ir jāpierāda, ka ar attiecīgo nolīgumu tiek pārkāpts 101.panta 1.punkts. Uzņēmumiem, kas vēlas izmantot 101.panta 3.punkta priekšrocības, ir pienākums pierādīt, ka minētā punkta nosacījumi ir izpildīti. Ja tiek pierādīta iespējama ar konkurenci nesaderīga ietekme, uzņēmumi var sniegt pierādījumus tam, ka pastāv efektivitātes ieguvumi, un paskaidrot, kāpēc konkrēta izplatīšanas sistēma ir obligāti vajadzīga, lai nodrošinātu iespējamus ieguvumus patērētājiem, un ka tā nelikvidē konkurenci, pirms Komisija lemj par to, vai nolīgums atbilst 101.panta 3.punkta nosacījumiem.

Vispārējo vertikālo pamatnostādņu 97.punkts noteica, ka tas, vai vertikāls nolīgums ierobežo konkurenci, tiks vērtēts, salīdzinot faktisko vai iespējamo nākotnes situāciju konkrētajā tirgū ar vertikāliem ierobežojumiem ar situāciju, kāda būtu tad, ja nolīgums neietvertu vertikālus ierobežojumus. Novērtējot konkrētos gadījumus, Komisija attiecīgi ņems vērā gan faktisko, gan iespējamo ietekmi. Lai tiktu atzīts, ka vertikāli nolīgumi ierobežo konkurenci to ietekmes dēļ, faktiskā vai potenciālā konkurence tiem ir jāietekmē tādā mērā, ka konkrētajā tirgū pietiekami pamatoti var sagaidīt negatīvu ietekmi uz cenām, produkcijas apjomiem, inovācijām vai uz preču un pakalpojumu daudzveidību vai kvalitāti. Iespējamai negatīvajai ietekmei uz konkurenci ir jābūt būtiskai. Būtiska ar konkurenci nesaderīga ietekme ir iespējama, ja vismaz vienam no dalībniekiem ir noteikta tirgus vara vai tas iegūst šādu varu, un nolīgums veicina šīs varas radīšanu, uzturēšanu vai nostiprināšanu vai rada iespēju dalībniekiem izmantot šo tirgus varu. Tirgus vara ir spēja ievērojamu laiku uzturēt cenas virs konkurences līmeņa vai izlaidi produktu daudzuma, kvalitātes un daudzveidības vai inovāciju ziņā uzturēt zem konkurences līmeņa. Parasti tirgus varas pakāpe, kas ir vajadzīga, lai konstatētu 101.panta 1.punkta pārkāpumu, ir mazāka par tirgus varas pakāpi, kas vajadzīga, lai konstatētu dominējošu stāvokli saskaņā ar 102.pantu.

Vispārējo vertikālo pamatnostādņu 110.punkts noteica, ka vertikāla ierobežojuma novērtēšana parasti ietver šādus četrus posmus: a) pirmkārt, attiecīgajiem uzņēmumiem ir jānosaka piegādātāja un pircēja tirgus daļas tirgos, kuros tie attiecīgi pārdod un pērk līguma produktus; b) ja ne piegādātāja, ne pircēja konkrētā tirgus daļa nepārsniedz 30 % sliekšni, uz vertikālo nolīgumu attiecas Komisijas 2010.gada 20.aprīļa Regulas (ES) Nr.330/2010 par LESD 101.panta 3.punkta piemērošanu vertikālu nolīgumu un saskaņotu darbību kategorijām (turpmāk – Grupālā atbrīvojuma regula), ievērojot stingros ierobežojumus un izslēgtos ierobežojumus, kas izklāstīti minētajā regulā; c) ja piegādātāja un/vai pircēja konkrētā tirgus daļa pārsniedz 30 % sliekšni, jānovērtē, vai uz vertikālo nolīgumu neattiecas 101.panta 1.punkts; d) ja uz vertikālo nolīgumu attiecas 101.panta 1.punkts, jāpārbauda, vai ir izpildīti nosacījumi atbrīvojuma piešķiršanai saskaņā ar 101.panta 3.punktu.

Vispārējo vertikālo pamatnostādņu 111.punkts noteica, ka, novērtējot gadījumus, kuros ir pārsniegts 30 % tirgus daļas sliekšnis, Komisija uzņemsies veikt pilnu

konkurences analīzi. Lai saskaņā ar 101.panta 1.punktu noteiktu, vai vertikāls nolīgums būtiski ierobežo konkurenci, tiek jo īpaši ņemti vērā šādi faktori: a) nolīguma būtība; b) dalībnieku stāvoklis tirgū; c) konkurentu stāvoklis tirgū; d) līguma produktu pircēju stāvoklis tirgū; e) šķēršļi ieiešanai tirgū; f) tirgus brieduma pakāpe; g) tirdzniecības līmenis; h) produkta raksturojums; i) citi faktori.

Eiropas Komisijas 2010.gada 28.maija paziņojuma Nr.2010/C 138/05 „Papildu pamatnostādnes par vertikālajiem ierobežojumiem nolīgumos par mehānisko transportlīdzekļu pārdošanu un remontu, un par mehānisko transportlīdzekļu rezerves daļu izplatīšanu” (turpmāk – Papildu vertikālās pamatnostādnes) 1.punkts noteica, ka šajās pamatnostādnēs ir noteikti principi, pēc kuriem atbilstīgi LESD 101.pantam jāvērtē tie jautājumi, kas rodas saistībā ar vertikālajiem ierobežojumiem, ko ietver nolīgumi par mehānisko transportlīdzekļu pārdošanu un remontu un par mehānisko transportlīdzekļu rezerves daļu izplatīšanu. Šīs pamatnostādnes papildina Komisijas (ES) 2010.gada 27.maija Regulas Nr.461/2010 par Līguma par Eiropas Savienības darbību 101.panta 3.punkta piemērošanu vertikālu nolīgumu un saskaņotu darbību kategorijām mehānisko transportlīdzekļu nozarē (turpmāk – Regula Nr.461/2010) un to mērķis ir palīdzēt uzņēmumiem pašiem novērtēt šādus nolīgumus.

Papildu vertikālo pamatnostādņu 2.punkts noteica, ka šajās pamatnostādnēs ir skaidroti mehānisko transportlīdzekļu nozarei īpaši būtiski jautājumi, tostarp Grupālā atbrīvojuma regulas dažu noteikumu interpretāciju. Tās neskar Vispārējo vertikālo pamatnostādņu piemērojamību, un tāpēc šīs pamatnostādnes ir jāskata kopā ar un kā papildinājums Vispārējām vertikālajām pamatnostādnēm.

Papildu vertikālo pamatnostādņu 60.punkts noteica, ka, vērtējot vertikālu nolīgumu ietekmi uz konkurenci mehānisko transportlīdzekļu pēcpārdošanas tirgos, pusēm jāņem vērā Komisijas apņemšanās saglabāt konkurenci gan starp pilnvarotu remontētāju tīklu dalībniekiem, gan starp šiem dalībniekiem un neatkarīgajiem remontētājiem. Šajā nolūkā īpaša uzmanība ir jāpievērš trīs īpašiem pasākumu tipiem, ar kuru starpniecību ir iespējams ierobežot šādu konkurenci, proti, liedzot neatkarīgajiem remontētājiem piekļuvi tehniskajai informācijai, ļaunprātīgi izmantojot tiesiskās un/vai pagarinātās garantijas, lai izslēgtu neatkarīgos remontētājus, vai piekļuvi pilnvarotu remontētāju tīkliem piešķirot atbilstīgi kritērijiem, kas nav kvalitatīvi kritēriji.

Papildu vertikālo pamatnostādņu 69.punkts noteica, ka kvalitatīvas selektīvas izplatīšanas nolīgumi var ietilpt LESD 101.panta 1.punkta piemērošanas jomā, ja piegādātājs un tā pilnvarotā tīkla dalībnieki tieši vai netieši rezervē remontdarbus konkrētu kategoriju mehāniskajiem transportlīdzekļiem pilnvaroto remontētāju tīkla dalībniekiem. Tas, piemēram, tā var notikt, ja ražotāja tiesiskā vai pagarinātā garantija pret pircēju ir atkarīga no tā, vai galalietotājs var veikt remontdarbus un apkopi, uz kuriem garantija neattiecas, tikai pilnvarotu remontētāju tīklā. Tas pats attiecas uz garantiju nosacījumiem, kas paredz izmantot ražotāja markas rezerves daļas nomaiņas gadījumā, ko nesedz garantija. Turklāt ir apšaubāms, vai šādas prakses selektīvie izplatīšanas nolīgumi radīs labumu patērētājiem, kas ļautu attiecībā uz šiem nolīgumiem piemērot 101.panta 3.punktā noteikto izņēmumu. Ja tomēr piegādātājs likumīgi noraida garantijas prasījumu, pamatojoties uz to, ka prasījuma pamatā esošā situācija ir saistīta ar remontētāja nespēju pareizi veikt konkrētu remonta vai tehniskās apkopes darbību, vai tas izmanto sliktas kvalitātes rezerves daļas, tas neietekmēs to, vai piegādātāja nolīgumi ar remontētājiem ir saderīgi ar konkurences noteikumiem.

[18] Vairumtirdzniecības līgumā *KIA Auto* uzlikts pienākums izveidot un attīstīt *KIA* izplatīšanas un pēcpārdošanas apkalpošanas tīklu Latvijā. Saskaņā ar minēto līgumu *KIA Auto* noslēgusi līgumus ar pilnvarotajiem pārstāvjiem (*KIA* automašīnu tālākpārdevējiem un remontētājiem), tādējādi pilnvarojot attiecīgās juridiskās personas darboties *KIA* tīklā savā darbības jomā (tālākpārdevējs un remontētājs vai tikai

remontētājs). No *KIA Auto* noslēgto līgumu nosacījumiem padome pamatoti secināja, ka *KIA Auto* ir izveidojis Latvijā *selektīvo izplatīšanas sistēmu* mehānisko transportlīdzekļu nozarē.

Atbilstoši Regulas Nr.461/2010 1.panta pirmās daļas i) apakšpunktam „selektīvā izplatīšanas sistēma” ir izplatīšanas sistēma, kurā piegādātājs apņemas pārdot līguma preces vai pakalpojumus tieši vai netieši tikai izplatītājiem, kas ir izvēlēti, pamatojoties uz īpašiem kritērijiem, un ja šie izplatītāji apņemas nepārdot šādas preces vai pakalpojumus nepilnvarotiem izplatītājiem teritorijā, ko piegādātājs rezervējis šīs sistēmas darbībai.

Selektīvās izplatīšanas sistēmas definīcija iepriekš bija ietverta arī Komisijas 2002.gada 31.jūlija Regulas (EK) Nr.1400/2002 par Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 81.panta 3.punkta piemērošanu vertikālu vienošanos un saskaņotu darbību kategorijām mehānisko transportlīdzekļu nozarē (zaudēja spēku 2010.gada 1.jūnijā, turpmāk – Regula Nr.1400/2002) 1.panta pirmās daļas f) apakšpunktā, savukārt atbilstoši 1.panta pirmās daļas h) apakšpunktam „kvalitatīvā selektīvā izplatīšanas sistēmā” piegādātāja noteiktie izplatītāju vai remontētāju izvēles kritēriji ir kvalitatīvi, ir pieprasīti atbilstīgi līguma precēm vai pakalpojumiem, ir paredzēti vienādi visiem izplatītājiem vai remontētājiem, kas tos piemēro, lai pievienotos izplatīšanas sistēmai, netiek piemēroti diskriminējošā veidā un tieši neierobežo izplatītāju vai remontētāju skaitu.

Padomes vērtētie pierādījumi lietā (dīlera līgumi, garantijas un apkopes grāmatiņas, interneta vidē publiski pieejama informācija par garantijas nosacījumiem *KIA* automašīnām, *KIA Mitau*, *Gros Auto* un *Serviss Vidzemē 2* pārstāvju paskaidrojumi, *KIA* automašīnu rokasgrāmatas) apstiprina, ka pilnvarotajiem pārstāvjiem tika piešķirts pilnvarojums darboties *KIA* tīkla ietvaros, parakstot ar importētāju attiecīgu līgumu (izplatīšanas un remontētāja līgumu vai tikai remontētāja līgumu). Ražotājs strādā ar importētāju, bet importētājs tālāk ar pilnvarotajiem pārstāvjiem. Pilnvarotie pārstāvji ar ražotāju paši nekomunicē, visa komunikācija notiek tikai ar importētāju. Atbilstoši līgumu, kas noslēgti starp importētāju un pilnvarotajiem pārstāvjiem, nosacījumiem komunikācija saistībā ar *KIA* markas automašīnu izplatīšanu un pēcpārdošanas apkalpošanu tiešā veidā norit tikai abu līguma pušu starpā. Pilnvarotie pārstāvji kontaktējas tikai ar importētāju, kurš savukārt pēc nepieciešamības kontaktējas ar ražotāju. Arī no līgumiem, kas noslēgti starp ražotāju un importētāju, izriet, ka ar *KIA* markas automobiļu izplatīšanu un pēcpārdošanas apkalpošanu saistītos nosacījumus, norādījumus, ieteikumus, vadlīnijas u. c. informāciju ražotājs nodod importētājam, kura pienākums ir šo informāciju nodot tālāk pilnvarotajiem pārstāvjiem reģionā.

[19] Apgabaltiesa no pārsūdzētā lēmuma satura konstatē, ka padome lietā ir noteikusi pareizus konkrētos tirgus, ir pārbaudījusi konkrētos apstākļus, kuros ir notikuši saskaņošanas pasākumi, tostarp analizējusi ekonomisko un tiesisko kontekstu, kurā darbojas attiecīgie uzņēmumi, attiecīgo preču un pakalpojumu raksturu, kā arī noteikto konkrēto tirgu nosacījumus. Padome ir apsvērusi varbūtējos notikumus, kas rastos tirgū vienošanās neesamības gadījumā, vispārīgi ir salīdzinājusi tirgus situāciju un potenciālo konkurenci bez strīdus vienošanās.

[20] Cīstarp padome pamatoti pārbaudīja to, vai garantijas nosacījumi paredzēja *KIA* automašīnu īpašniekiem iespēju izvēlēties starp dažādām alternatīvām, veicot *KIA* automašīnu tehnisko apkopi un remontu garantijas periodā, un vai visiem tirgus dalībniekiem (izplatītājiem, pilnvarotajiem pārstāvjiem, neatkarīgajiem remontētājiem un servisiem, automašīnu detaļu tirgotājiem) bija vienādas iespējas piedāvāt savus pakalpojumus tirgū.

Nav strīda par padomes noskaidrotajiem faktiem, ka *KIA* tīkla dalībnieki tirgo jaunas un lietotas *KIA* automašīnas, pilnvarotie pārstāvji nodrošina transportlīdzekļu

tehnisko apkopi un remontu garantijas ietvaros, kā arī ārpus tās. Pilnvarotie pārstāvji arī nodrošina *KIA* automašīnu rezerves daļu izplatīšanu garantijas periodā un arī pēc tā. Atbilstoši padomes pārbaudītajiem pierādījumiem (garantijas un apkopes grāmatiņas, interneta vidē publiski pieejamā informācija par garantijas nosacījumiem *KIA* automašīnām, *KIA* automašīnu rokasgrāmatās ietvertie nosacījumi) garantijas remonta pakalpojumu faktiski nav iespējams saņemt no neatkarīgajiem remontētājiem, to drīkst veikt tikai pilnvarotie pārstāvji un tikai tādā gadījumā, ja ir ievēroti garantijas un apkopes grāmatiņā un *KIA* automašīnas rokasgrāmatā ietvertie noteikumi.

Tā kā garantijas remontu *KIA* automašīnām par ražotāja līdzekļiem veic tikai un vienīgi pilnvarotie pārstāvji, par konkrētās preces tirgu padome pamatoti noteica garantijas remonta pakalpojumu katrai automobiļa markai atsevišķi.

Ar lietas materiāliem apstiprinās tostarp padomes secinātais, ka garantijas un apkopes grāmatiņās, interneta vidē ievietotajā informācijā par garantijas nosacījumiem *KIA* automašīnām, kā arī *KIA* automašīnu rokasgrāmatās ražotājs ir izvirzījis konkrētus nosacījumus, kuri ir jāizpilda transportlīdzekļa īpašniekam, lai saglabātu ražotāja garantiju. *KIA* automašīnas īpašniekam garantijas laikā jāveic regulāras un obligātas mehāniskā transportlīdzekļa tehniskās apkopes pie pilnvarotajiem pārstāvjiem, jo to noteic ražotāja garantijas noteikumi. Gadījumā, ja garantijas laikā nepieciešams *KIA* automašīnai nomainīt detaļu vai veikt transportlīdzekļa remontu, ko nesedz garantija, tas jādara par automašīnas īpašnieka līdzekļiem, savukārt, tos neveicot, garantija var tikt zaudēta. Ja detaļu nomaiņa un remontdarbi jāveic par klienta līdzekļiem, tam ir tiesības izvēlēties jebkuru remontētāju, kurš var sniegt atbilstošas kvalitātes pakalpojumus. Tādējādi padome pareizi secināja, ka konkurenti var būt gan pilnvarotie remontētāji, gan arī neatkarīgie remontētāji. Kā no pieprasījuma, tā arī piedāvājuma puses tehniskās apkopes un remonta pakalpojumu tirgus parasti tiek izdalīts atbilstoši autotransporta markām.

Nav strīda, ka ar automašīnu rezerves daļu izplatīšanu vispārīgi nodarbojas gan automobiļu ražotāju pilnvaroto tīklu dalībnieki, gan neatkarīgi remontētāji, gan arī uzņēmumi, kas piegādā tikai rezerves daļas. Piedāvājuma efektīvu aizstājamību nodrošina arī interneta veikali, kas ļauj rezerves daļas pasūtīt ar interneta starpniecību, nodrošinot to piegādi pircējam. Padome ņēma vērā, ka rezerves daļu mazumtirdzniecību bieži vien ir grūti nodalīt no vairumtirdzniecības līmeņa, jo ražotāja pilnvaroto tīklu dalībnieki izplata rezerves daļas arī remontētājiem, kas tālāk tās tirgo gala patērētājiem. Arī interneta veikalos rezerves daļas iegādājas gan paši automobiļu īpašnieki, gan arī remontētāji un rezerves daļu tirgotāji. Šādos apstākļos padome pamatoti secināja, ka konkurenti tirgū var būt gan oriģinālo rezerves daļu izplatītāji (tostarp rezerves daļu ražotāju, kas piegādā automobiļu daļas rūpnīcām to komplektēšanai, izplatītāji), gan analogo (neoriģinālo) rezerves daļu izplatītāji.

Ņemot vērā minēto, padome lietā pareizi identificēja trīs konkrētās preces tirgus: 1) *KIA* markas automobiļu garantijas remonta pakalpojuma tirgus Latvijā; 2) *KIA* markas automobiļu tehniskās apkopes un remonta ārpus garantijas nosacījumiem garantijas perioda laikā pakalpojuma tirgus Latvijā; 3) automobiļu rezerves daļu izplatīšanas tirgus Latvijā.

Konkrēto pakalpojumu tirgi ģeogrāfiski nav plašāki par Latvijas Republikas teritoriju, ņemot vērā, ka konkrēto pakalpojumu pieprasījumu galvenokārt veido automobiļu turētāji Latvijā, kas tos iegādājas un saņem Latvijā.

[21] Izvērtējot pierādījumus, padome lietā konstatēja, ka *KIA Auto* veica auditus, pārbaudot un kontrolējot pilnvaroto pārstāvju rīcību, piemērojot garantijas noteikumus. Padome izrietoši pamatoti secināja, ka ir konstatējamas saskaņotas darbības *KIA* tīklā un to, ka iesaistītās personas labi pārzina *KIA* tīklā pastāvošos noteikumus, tos akceptē un

piemēro. *KIA Auto* padomei lietas izpētes laikā paskaidroja, ka importētājs nosaka veidu, kādā pilnvarotie pārstāvji īsteno garantijas noteikumus un nosacījumus Latvijā.

Pilnvarotie pārstāvji padomei administratīvajā procesā iestādē savukārt ir apstiprinājuši to, ka *KIA Auto* regulāri veic auditus, bet neatbilstošas pilnvaroto pārstāvju rīcības gadījumā garantijas remonta pakalpojumi netiek apmaksāti, kā arī var tikt izbeigts pilnvarojuma līgums. Gadījumos, kad ar klientu rodas strīdi, pilnvarotais pārstāvis var konsultēties ar importētāju. Ja *KIA* automašīnai ir spēkā esoša ražotāja garantija, pilnvarotais pārstāvis veic transportlīdzekļa pārbaudi un diagnostiku, novērtējot, vai attiecīgais gadījums (defekts) var tikt uzskatīts par ražotāja rūpnīcas defektu, kura novēršana ir veicama ražotāja garantijas ietvaros. Pēc remonta darbu veikšanas un diagnosticētā automobiļa defekta novēršanas pilnvarotais pārstāvis noformē garantijas remonta gadījumu un nosūta garantijas prasību importētājam. Importētājs katru garantijas prasību izvērtē un, ja nerodas iebildumi vai papildu jautājumi par veiktajiem darbiem un to laikā nomainītajām rezerves daļām, nosūta garantijas prasījumu ražotājam. Savukārt ražotājs veic samaksu par garantijas remontu importētājam, kurš tālāk samaksu pārskaita pilnvarotajam pārstāvim. Pilnvarotais pārstāvis saglabā ar garantijas remontu saistītos dokumentus, kuri ir jāuzrāda importētāja veikto auditu laikā. Gadījumā, ja audita laikā tiek konstatētas kādas veikto garantijas darbu neatbilstības vai par garantijas remonta darbiem saglabātās dokumentācijas nepilnības, piemēram, ja nav ievēroti garantijas un apkopes grāmatiņā ietvertie nosacījumi, pilnvarotais pārstāvis zaudē transportlīdzekļa remontā ieguldītos līdzekļus, t. i., importētājs pilnvarotajam pārstāvim par konkrētajiem darbiem liek atmaksāt naudu.

Ievērojot minēto, pareizs ir padomes secinājums, ka importētājs atbilstoši tam dotajam deleģējumam caur pilnvarotajiem pārstāvjiem faktiski ievieš garantijas nosacījumus konkrētajā reģionālajā tirgū, kurā tas ir pilnvarots izveidot, koordinēt, attīstīt un kontrolēt *KIA* tīklu.

[22] Par *KIA* tīklā noteikto garantiju (gan ražotāja garantijas, gan importētāja garantijas) laikā veiktajām apkopēm apkopes un garantijas grāmatiņā norādīts, ka tehniskās apkopes talonos ir jāparakstās *KIA* pārdevējam vai *KIA Auto* oficiālā servisa pārstāvim, tikai parakstīti taloni apstiprina pilnu tehnisko apkopi, tie jāuzglabā kopā ar remonta pieteikumiem un rēķiniem.

No apkopes un garantijas grāmatiņās ietvertajiem nosacījumiem izriet, ka importētāja garantija zaudē spēku, ja remonts vai tehniskās apkopes nav veiktas *KIA Auto* akceptētos servisos vai nav lietotas *KIA* oriģinālās vai *KIA Auto* atļautās rezerves detaļas. Tā kā importētāja garantijas noteikumos nav norādīts laika periods, kurā transportlīdzekļa īpašniekam ir pienākums ievērot apkopes un garantijas grāmatiņās noteiktos pienākumus, padome pareizi secināja, ka arī ražotāja garantijas laikā, kas ir pirms importētāja garantijas, tie ir jāievēro, jo pretējā gadījumā tiks zaudēta importētāja garantija.

Pārbaudot lietas materiālus, apgabaltiesa konstatē, ka 2004. līdz 2006.gada redakcijā apkopes un garantijas grāmatiņās ir norādīts, ka ražotāja un importētāja garantijas laikā remonts un tehniskās apkopes jāveic vienīgi pie *KIA* pilnvarotajiem remontētājiem, kā arī *KIA* transportlīdzekļa īpašniekam jāizmanto *KIA* oriģinālās vai *KIA Auto* atļautās rezerves detaļas. Vienošanās par šādiem noteikumiem, ievērojot, jo tīkla kopējā tirgus daļa *KIA* markas automobiļu garantijas remonta pakalpojuma sniegšanas tirgū Latvijā, kurā, vienojoties par garantijas pakalpojumu sniegšanas un pieejamības nosacījumiem, vienošanās puses ir iekļāvušas arī konkurenci ierobežojošus noteikumus, ir tuvu 100 %, acīmredzami izslēdz neatkarīgos remontētājus no tirgus, kavējot pilnvaroto un neatkarīgo remontētāju, kā arī rezerves daļu piegādātāju konkurenci garantiju laikā.

2006. līdz 2009.gada redakcijā apkopes un garantijas grāmatiņās norādīts, ka gadījumā, ja *KIA* automašīnai atklājas bojājums, kuru sedz garantija, *KIA* autorizētais pārstāvis tā novēršanai nepieciešamo remontu veic bez maksas. Atbilstoši nosacījumiem

KIA automašīnas īpašnieks ir atbildīgs par transportlīdzekļa lietošanu atbilstoši prasībām, kā arī par automašīnas apkopi saskaņā ar lietošanas instrukcijā sniegtajiem norādījumiem. Par transportlīdzekļa kārtējo apkopi ir jāveic ieraksts apkopes un garantijas grāmatiņā, kā arī jā saglabā dati par visām veiktajām apkopēm, jo var rasties situācijas, kad *KIA* automašīnas īpašniekam ir jāapliecina, ka ir veiktas prasībām atbilstošas tehniskās apkopes. Ierakstu apkopes un garantijas grāmatiņā ir jāapstiprina *KIA* autorizētajam pārstāvim. Gadījumā, ka automašīnas detaļu ir uzstādījis *KIA* autorizētais pārstāvis, to remontē vai aizvieto bez maksas. Savukārt gadījumā, ja to uzstādījis kāds cits, maksa par rezerves daļu netiek ņemta, taču par darbu ir jāmaksā automašīnas īpašniekam.

Tādējādi no minētajiem pierādījumiem padome pareizi secināja, ka garantijas piemērošanas nosacījumi ir definēti skaidri un saprotami, tāpēc iespēja, ka garantijas piemērošanas nosacījumi tiks nepareizi saprasti, ir ārkārtīgi niecīga. *KIA* rezerves daļu remontēšanas un aizvietošanas maksas par darbu diferencēšanas noteikums attur *KIA* transportlīdzekļu īpašniekus uzstādīt rezerves daļas pie neatkarīgajiem remontētājiem, jo automašīnas īpašniekam potenciāli jāreķinās ar lielākām izmaksām. Tādējādi pamatots ir arī padomes secinājums, ka tiek ierobežotas neatkarīgo remontētāju iespējas darboties tirgū. Nav objektīvi pamatoti samaksu par rezerves daļas uzstādīšanu piemērot automobiļa īpašniekam atkarībā no tā, vai rezerves daļu uzstādījis *KIA* pilnvarotais remontētājs, vai neatkarīgais remontētājs.

2010. līdz 2013. gada redakcijā apkopes un garantijas grāmatiņās norādīts, ka par apkopi saskaņā ar lietošanas instrukcijā sniegtajiem norādījumiem ir jāveic ieraksts apkopes un garantijas grāmatiņā, kā arī jā saglabā dati par visām veiktajām apkopēm, jo var rasties situācijas, kad *KIA* automašīnas īpašniekam ir jāapliecina, ka tehniskās apkopes ir veiktas atbilstoši prasībām. Tiek rekomendēts visas transportlīdzekļa regulārās tehniskās apkopes veikt pie *KIA* pilnvarotā pārstāvja. Savukārt gadījumā, ja apkopi nav veicis pilnvarots *KIA* pakalpojumu serviss, garantijas pakalpojuma saņemšanai *KIA* transportlīdzekļa īpašniekam ir jāpierāda tehniskās apkopes veikšana un izdarīto apkopes darbu un darbību atbilstība ražotāja un *KIA Auto* prasībām. Transportlīdzekļa tehniskās apkopes veikšana ir jāapstiprina *KIA* pilnvarotajam pārstāvim, kā arī ir jānorāda *KIA* pārstāvis, kas veicis kārtējo tehnisko apkopi. Arī attiecībā uz automašīnas rezerves daļu remontēšanu un aizvietošanu apkopes un garantijas grāmatiņā ir ietverti nosacījumi, kas ierobežo neatkarīgo remontētāju iespēju darboties tirgū.

Ievērojot, ka visās minētajās apkopes un garantijas grāmatiņās ir norādīts, ka *KIA* transportlīdzekļa tehniskās apkopes apstiprinājumu var veikt vienīgi *KIA* pilnvarotais pārstāvis un ir jā saglabā *KIA* pilnvaroto servisu dati, apgabaltiesai nav šaubu, ka šādu informāciju *KIA* automašīnu īpašnieki uztvēra kā tādu, ka gadījumā, ja *KIA* transportlīdzekļa regulāro tehnisko apkopi garantijas periodā veiktu pie neatkarīga remontētāja, klienti riskē zaudēt garantiju.

Lai arī pieteicējas vispārīgi pamatoti norāda, ka klientiem nebija šķēršļu vērsties pie neatkarīgajiem remontētājiem un veikt transportlīdzekļa tehnisko apkopi, tomēr šādā gadījumā, kā tas tika noskaidrots, tiem pastāvēja risks zaudēt garantiju.

Arī attiecībā par rezerves daļām apgabaltiesas vērtējumā pārsūdzētajā lēmumā pamatoti secināts, ka maksa par *KIA* rezerves daļu, uz kurām attiecās garantija, remontēšanas un aizvietošanas darbu tika diferencēta atkarībā no darbu veicēja. Tas atturēja *KIA* automašīnu īpašniekus uzstādīt rezerves daļas pie neatkarīgajiem remontētājiem, jo pretējā gadījumā bija jāreķinās ar lielākām izmaksām, tādējādi tika ierobežotas neatkarīgo remontētāju iespējas darboties tirgū.

Vienlaikus jāņem vērā, ka ierobežojumu konkurencei atbilstoši pārsūdzētā lēmuma pamatojumam radīja ne tikai sekas no apkopes un garantijas grāmatiņā ietvertajiem nosacījumiem, ka garantijas darbības laikā visas *KIA* automašīnas tehniskās apkopes ir jāveic un jāapstiprina tikai pie pilnvarotā pārstāvja un ka drīkst izmantot tikai un vienīgi *KIA* oriģinālās rezerves daļas, bet kopsakarā arī no citiem padomes vērtētajiem

nosacījumiem. Pareizi ir padomes secinājumi, ka svarīgi ir izvērtēt un saprast, kāds *KIA* automašīnu īpašnieku uzvedības modelis ar strīdus vienošanos faktiski tiek panākts.

Apgabaltiesa atzīst par pamatotu padomes motivāciju, ka automašīnas īpašniekam nepamatoti neierobežotas konkurences apstākļos ir jābūt izvēlei attiecībā uz atbilstošas kvalitātes remonta darbiem un automašīnas rezerves daļām, arī neoriģinālām, veicot remontu un tehniskās apkopes garantijas laikā.

Attiecībā par *KIA Auto* argumentu par kvalitātes nodrošināšanu un zaudējumu radīšanu, ka nekvalitatīva pakalpojuma gadījumā par zaudējumiem, kas automašīnas īpašniekam radušies, padome pareizi uzsvērusi, ka civiltiesiski atbildīgs ir darbu izpildītājs, un automašīnas īpašnieks zaudējumus var prasīt no neatkarīgā remontētāja.

[23] Padome kopsakarā pamatoti ņēma vērā, ka *KIA Auto* interneta vietnē (<http://www.kia.ee>) vismaz no 2012.gada 12.septembra līdz 2013.gada 12.jūlijam sadaļā „Garantija” bija pieejama informācija par *KIA* automobiļu garantijas nosacījumiem ar norādi, ka tie ir *KIA Motors* rūpnīcas garantijas nosacījumi, kas jāizpilda, lai garantiju varētu piemērot. Arī citās interneta vietnēs bija pieejama līdzīga informācija tai, kas bija ietverta apkopes un garantijas grāmatiņās, tostarp, ka visas regulārās apkopes savlaicīgi jāveic pie *KIA* pilnvarotā pārstāvja, ko apliecina attiecīgs ieraksts, kā arī automašīnas regulārās apkopes un garantijas remonta darbiem jāizmanto tikai un vienīgi *KIA* oriģinālās rezerves daļas (piem., <http://www.kiaauto.lv>).

Tādējādi pierādījumu kopums apstiprina pārsūdzētā lēmuma secinājumus, tostarp par to, ka *KIA* tīklā pastāv vienošanās par garantijas noteikumiem, kas paredz, ka *KIA* automašīnu īpašniekiem, lai saglabātu garantiju, visas *KIA* ražotāja paredzētās automašīnas regulārās tehniskās apkopes garantijas periodā ir jāveic tikai pie *KIA* pilnvarotajiem pārstāvjiem. Tādējādi pareizs ir secinājums, ka tiek kavēta konkurence remonta un tehniskās apkopes pakalpojumu tirgū. Tā kā *KIA* automašīnu remontā un tehniskajās apkopēs garantijas periodā ir pienākums izmantot tikai un vienīgi *KIA* ražotāja oriģinālās rezerves daļas, tādējādi tiek kavēta konkurence arī rezerves daļu izplatīšanas tirgū.

Pieteicējas padomes pārbaudītos un novērtētos pierādījumos izdarītos secinājumus nav atspēkojušas ar objektīviem apsvērumiem un pierādījumiem.

[24] Ievērojot iepriekš konstatēto un secināto, padome pamatoti atzina, ka *KIA* tīklā pastāv vienošanās par garantijas noteikumiem, saskaņā ar kuriem *KIA* automašīnu īpašniekiem, lai saglabātu transportlīdzekļa garantiju, visas *KIA* ražotāja paredzētās automašīnas regulārās tehniskās apkopes garantijas periodā jāveic tikai pie *KIA* pilnvarotajiem pārstāvjiem, tādējādi kavējot konkurenci konkrētajā remonta un tehniskās apkopes pakalpojumu tirgū, kā arī *KIA* transportlīdzekļu īpašniekiem automašīnas remontā un tehniskajās apkopēs garantijas periodā jāizmanto tikai un vienīgi *KIA* ražotāja oriģinālās rezerves daļas, kavējot konkurenci konkrētajā rezerves daļu izplatīšanas tirgū.

Šāda vienošanās ir aizliegta, pamatojoties uz Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 7.punktu.

Saskaņā ar Konkurences likuma 11.panta otro daļu par spēkā esošām tiek atzītas tādas vienošanās, kuras veicina preču ražošanas vai realizācijas uzlabošanu vai ekonomisko attīstību, radot labumu patērētājiem, un tām šā panta pirmajā daļā noteikto aizliegumu nepiemēro, turklāt šīs vienošanās: 1) neuzliek attiecīgajiem tirgus dalībniekiem ierobežojumus, kuri nav nepieciešami minēto mērķu sasniegšanai; 2) nedod iespēju likvidēt konkurenci ievērojamā konkrētā tirgus daļā.

[25] Lietā pārbaudītajos apstākļos pastāv ierobežojumi konkurencei tādējādi, ka ar garantijas noteikumiem tiek samazināts konkurējošu pakalpojumu sniedzēju skaits, kāds tas būtu, ja garantijas noteikumi netiktu piemēroti, bet pastāvētu normāla tirgus

situācija. Līdz ar to arī tika samazināts konkurences spiediens, kura rezultātā normālā tirgus situācijā samazinās cena un palielinās preces un pakalpojuma kvalitāte. Padome pareizi secināja, ka piemērotie konkurenci ierobežojošie nosacījumi nebija nepieciešami, lai sasniegtu *KIA Auto* norādīto mērķi – aizsargāt *KIA* automašīnu īpašniekus no nekvalitatīviem remontiem. *KIA* pilnvaroto servisu pakalpojumus *KIA* automašīnu īpašnieki var izvēlēties arī tad, ja nepastāv konkurenci ierobežojoši noteikumi. Savukārt, pastāvot konkurences ierobežojumiem, tiek samazināta patērētāju iespēja izvēlēties starp vairākiem tehnisko apkopju veicējiem, kas savukārt deformē konkurenci, samazinot spiedienu uz tehniskās apkopes pakalpojuma cenām, tāpēc patērētājs neko neiegūst no šādas aizliegta vienošanās.

Padome pareizi secināja, ka, ierobežojot *KIA* automašīnu īpašnieku iespējas veikt transportlīdzekļa remontu un regulārās tehniskās apkopes pie neatkarīgajiem remontētājiem garantijas periodā, no tirgus var tikt izstumti neatkarīgie remontētāji, kas normālā tirgus situācijā izdara būtisku konkurences spiedienu, jo neatkarīgo remontētāju uzņēmējdarbības modelis un saistītās darbības izmaksas atšķiras no modeļiem un izmaksām pilnvarotajos tīklos.

Savukārt aizliedzot analogo rezerves daļu izmantošanu *KIA* automašīnu regulārajās tehniskajās apkopēs garantijas periodā, tiek būtiski ierobežota rezerves daļu izplatītāju piekļuve tirgum, un tādējādi konkurence tiek ierobežota konkrēto tirgu būtiskā daļā.

Konkurences likvidēšana vai kavēšana attiecībā pret neatkarīgajiem remontētājiem nodara kaitējumu patērētājiem, jo tiek samazināta to iespēja izvēlēties starp vairākiem remonta un tehnisko apkopju veicējiem, kas samazina vai kavē spiedienu uz remonta un tehniskās apkopes pakalpojuma cenām. Starp automobiļu ražotāju pārdotām un tālāk pārdotām oriģinālajām rezerves daļām un analogajām rezerves daļām bieži vien pastāv ievērojamas cenu atšķirības. Apgabaltiesai nerodas šaubas, ka patērētājs iegūst būtisku labumu, ja garantijas laikā analogu atbilstošas kvalitātes konkurējošu rezerves daļu izmantošana netiek ierobežota. Līdz ar to vienošanās neveicina preču ražošanas vai realizācijas uzlabošanu vai ekonomisko attīstību, nerada labumu patērētājiem, taču uzliek tirgus dalībniekiem ierobežojumus, kas nav nepieciešami *KIA Auto* mērķu sasniegšanai, kā arī likvidē konkurenci ievērojamā konkrēto tirgu daļā, tāpēc vienošanās neizpilda Konkurences likuma 11.panta otrās daļas kumulatīvos kritērijus un ir aizliegta saskaņā ar Konkurences likuma 11.panta pirmo daļu.

[26] No padomes pārbaudītajiem apstākļiem apgabaltiesas ieskatā pārliecinoši izriet, ka, lai nezaudētu garantiju, *KIA* automašīnas īpašniekam bija jārīkojas atbilstoši izvirzītajiem garantijas nosacījumiem. Pieteicējas lietā nav pamatojušas ar objektīviem pierādījumiem pretējo, proti, ka klientiem tika norādīts par alternatīvām iespējām garantijas laikā veikt automašīnas apkopi citā servisā (nevis pie pilnvarotajiem pārstāvjiem), bez bažām, ka varētu tikt zaudēta garantija.

Pieteicējas tiesas sēdē norādīja, ka nav pētīts un pierādīts, ka klienti, arī nepastāvot attiecīgiem garantijas nosacījumiem, būtu izvēlējušies remontu vai apkopi veikt pie citiem attiecīgu pakalpojumu sniedzējiem, nevis pilnvarotajiem pārstāvjiem pakalpojumu kvalitātes dēļ. Apgabaltiesa uzskata, ka padomei šādi apstākļi nebija jāpierāda, ir pietiekami ar to, ka šāda patērētāju rīcība ir loģiski parezumējama, ievērojot pakalpojumu cenu atšķirību un to, ka par pakalpojuma kvalitāti tā sniedzējs ir atbildīgs.

Savukārt atbilstoši pastāvošajiem garantijas nosacījumiem *KIA* automašīnas īpašnieks ar vislielāko ticamību neapspvērs iespējamību vērties pie citiem pakalpojumu sniedzējiem, tādējādi riskējot zaudēt garantiju. No dzīvē gūtiem novērojumiem apgabaltiesa uzskata, ka garantija patērētājam ir būtisks apstāklis preces vai pakalpojuma iegādē.

Pārsūdzētajā lēmumā ir pamatoti secināts, ka prasības par sertificēta servisa statusu un KIA remonta atslēdznieka sertifikātu ir attiecināmas uz KIA pilnvarotajiem remontētājiem, jo neatkarīgie remontētāji šādas prasības parasti nevar izpildīt, tā kā sertificēta servisa statuss un KIA remonta atslēdznieka sertifikāts ir priekšnosacījumi, lai kļūtu par pilnvaroto remontētāju KIA tīklā. Šādi noteikumi neparedz iespēju, ka apkopes darbus varētu veikt neatkarīgais remontētājs, jo neatkarīgais remontētājs nav KIA sertificēts serviss.

[27] Senāta spriedumā izskatāmajā lietā norādīts, ka nepastāv strīds par to, ka padome pārsūdzētajā lēmumā vienošanos nav kvalificējusi kā konkurenci ierobežojošu pēc mērķa. Proti, padome ir uzsvērusi, ka vienošanās kvalificēta kā konkurenci ierobežojoša pēc sekām. Ievērojot to, ka tieši padomei ir jāpierāda, ka ir noticis konkurences tiesību pārkāpums, tad tikai no padomes ir atkarīgs, kādus instrumentus tā izvēlēsies pārkāpuma pierādīšanai. Līdz ar to tas ir iestādes ziņā, kā tā kvalificē vienošanos: ja tā nesaskata pietiekami drošu pamatu, lai izvirzītu apgalvojumu, ka vienošanās ierobežo konkurenci pēc mērķa, tad iestādes pievēršanās vienošanās ierobežojošām sekām bez sākotnēja izvērtējuma par vienošanās mērķi būtu tikai racionāla (sk. Senāta sprieduma 9.punktu ar atsaucēm uz ģenerālvokāta Mihala Bobeka (*Michal Bobek*) 2019.gada 5.septembra secinājumu lietā „*Budapest Bank u. c.*”, C-228/18, ECLI:EU:C:2019:678, 28.punktu un tajā minēto atsauci uz doktrīnu; ģenerālvokātes Julianas Kokotes (*Juliane Kokott*) 2020.gada 22.janvāra secinājumu lietā „*Generics (UK) u. c.*”, C-307/18, ECLI:EU:C:2020:28, 184.punktu).

Ievērojot minēto, Senāts attiecībā uz KIA Auto argumentiem norādīja, ka lietā ir pamats risināt strīdu par to, vai pārsūdzētā lēmuma pamatojums ir pietiekams, lai konstatētu aizliegtu vienošanos pēc sekām.

[28] Senāts izskatāmajā lietā atsaucās uz Eiropas Savienības tiesas norādīto, ka ir svarīgi, ka iestāde skaidri kvalificē pārkāpumu viena un/vai otra nosacījuma – mērķa vai seku – iestāšanās dēļ, iegūst katram šim nosacījumam atbilstošus pierādījumus un attiecīgi tos juridiski kvalificē. Nepieciešamais novērtējums, kas attiecas uz ierobežojumu pēc mērķa, acīmredzami nav tik detalizēts, kāds tas nepieciešams, lai identificētu faktiskas vai iespējamās ierobežojošas sekas, pretējā gadījumā robeža starp abos gadījumos nepieciešamo analīzi varētu kļūt neskaidra (sk. Senāta sprieduma 10.punktu ar atsaucēm uz Eiropas Savienības Tiesas 2020.gada 2.aprīļa sprieduma lietā „*Budapest Bank u. c.*”, C-228/18, ECLI:EU:C:2020:265, 43.punktu un *Jones A., Sufrin B., Dunne N. EU Competition Law. 7th ed. Oxford University Press, 2019, 225.lp.*).

Gadījumā, ja nolīguma satura analīzē neatklājas, ka konkurencei tiek kaitēts pietiekamā mērā, būtu jāpārbauda tā sekas un, lai uz nolīgumu attiecinātu aizliegumu, jāsavāc pierādījumu kopums, no kura izriet, ka konkurence faktiski un būtiski ir tikusi vai nu traucēta, vai ierobežota, vai izkropļota (sk. Senāta sprieduma 11.punktu ar atsauci uz Eiropas Savienības Tiesas 2013.gada 14.marta sprieduma lietā „*Allianz Hungaria Biztosito u. c.*”, C-32/11, ECLI:EU:C:2013:160, 34.punktu un tajā minēto judikatūru).

Attiecībā uz ierobežojuma konstatēšanu pēc sekām Eiropas Savienības Tiesa atzīmējusi: lai novērtētu, vai nolīguma izraisīto konkurences nosacījumu grozījumu dēļ tas ir uzskatāms par aizliegtu, konkurences nosacījumi ir jāpārbauda reālā situācijā, kurā tie rodas bez apstrīdētā nolīguma ietekmes. Nolīguma atbilstību konkurences noteikumiem nevar novērtēt abstrakti. Proti, novērtējot starp uzņēmumiem notikušas saskaņošanas sekas, obligāti ir jāievēro konkrētie apstākļi, kuros ir notikuši attiecīgie saskaņošanas pasākumi, it īpaši ekonomiskais un tiesiskais konteksts, kurā darbojas attiecīgie uzņēmumi, attiecīgo preču vai pakalpojumu raksturs, kā arī attiecīgā tirgus vai tirgu faktiskie darbības un struktūras nosacījumi. No tā izriet, ka scenārijam, kas ir ņemts vērā, balstoties uz pieņēmumu, ka attiecīgais saskaņošanas pasākums nepastāv, ir jābūt

reālistiskam. Raugoties no šāda skatupunkta, attiecīgajā gadījumā ir likumīgi ņemt vērā varbūtējos notikumus, kas rastos tirgū šī pasākuma neesamības gadījumā (*sk. Senāta sprieduma 11.punktu ar atsauci uz Eiropas Savienības Tiesas 1994.gada 15.decembra sprieduma lietā „Gøttrup-Klim u. c. Grovwareforeninger/Dansk Landbrugs Grovvarereselskab”, C-250/92, ECLI:EU:C:1994:413, 31.punktu; 2014.gada 11.septembra sprieduma lietā „MasterCard u. c./Komisija”, C-382/12 P, ECLI:EU:C:2014:2201, 161., 165. un 166.punktu un tajos minēto judikatūru*). Tā kā Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 81.panta 1.punktā nav noteikts, ka šis vērtējums attiecas tikai uz pašreizējām sekām, šajā sakarā ir jāņem vērā arī attiecīgā nolīguma vai darbības potenciālā ietekme uz konkurenci kopējā tirgū, tomēr nolīgums nepārkāpj 81.panta aizliegumu, ja tas skar tirgu tikai nenožīmīgā apmērā (*sk. Senāta sprieduma 11.punktu ar atsauci uz Eiropas Savienības Tiesas 2006.gada 23.novembra sprieduma lietā „Asnef-Equifax”, C-238/05, ECLI:EU:C:2006:734, 50.punktu un tajā minēto judikatūru*).

[29] Eiropas Savienības Tiesas spriedumā Nr.C-606/2023, kas taisīts sakarā ar izskatāmajā lietā uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem, atzīts, ka LESD 101.panta 1.punkts jāinterpretē tādējādi, ka atbilstoši tam dalībvalsts konkurences iestādei – izvērtējot, vai aizliegto vienošanos, kurā paredzēti automobiļu garantijas ierobežojumi, kas automobiļu īpašniekiem uzliek pienākumu vai tos novirza automobiļu remontu un apkopi veikt tikai pie automobiļu ražotāja pilnvarotajiem pārstāvjiem, kā arī izmantot automobiļa ražotāja oriģinālās rezerves daļas regulārajās tehniskajās apkopēs, lai automobiļa garantija paliktu spēkā, var kvalificēt par konkurences ierobežojumu seku dēļ šīs tiesību normas izpratnē, – nav jāpierāda konkrētas un reāli iestājušās konkurenci ierobežojošas sekas. Pietiek ar to, ka šī iestāde saskaņā ar minēto tiesību normu pierāda, ka pastāv iespējamās konkurenci ierobežojošās sekas, *ja vien tās ir pietiekami būtiskas*.

Tiesa minētajā spriedumā norādīja turpmāk minētos apsvērumus.

Lai konkrētā gadījumā varētu uzskatīt, ka uz nolīgumu, uzņēmumu apvienības lēmumu vai saskaņotu darbību ir attiecināms LESD 101.panta 1.punktā paredzētais aizliegums, atbilstīgi šīs tiesību normas formulējumam ir jāpierāda vai nu tas, ka šīs rīcības mērķis ir nepieļaut, ierobežot vai izkropļot konkurenci, vai arī, ka šai rīcībai ir šādas sekas. Šajā nolūkā vispirms jāizvērtē attiecīgās rīcības mērķis. Gadījumā, ja šādas pārbaudes beigās tiek konstatēts, ka šai rīcībai ir pretkonkurences mērķis, tās ietekme uz konkurenci nav jāizvērtē. Tātad tikai tad, ja minēto rīcību nevar uzskatīt par tādu, kurai ir pretkonkurences mērķis, pēc tam ir jāizvērtē šī ietekme. Veicamais vērtējums atšķirsies atkarībā no tā, vai nepieļaut, ierobežot vai izkropļot konkurenci ir bijis attiecīgās rīcības „mērķis” vai „sekas”, jo uz šiem abiem jēdzieniem ir attiecināmi atšķirīgi juridiskie un pierādīšanas noteikumi. Atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai rīcības, kurai ir pretkonkurences „sekas”, jēdziens ietver jebkuru rīcību, ko nevar uzskatīt par tādu, kurai ir pretkonkurences “mērķis”, ja tiek pierādīts, ka šīs rīcības faktiskās vai iespējamās sekas ir konkurences nepieļaušana, ierobežošana vai izkropļošana būtiskā apmērā (24., 25., 26. un 28.punkts, ar atsauci uz 2023.gada 21.decembra spriedumu, *International Skating Union/Komisija*, C-124/21 P, EU:C:2023:1012, 98., 99., 100. un 109.punktu un tajos minēto judikatūru).

Šajā nolūkā konkurence jāizvērtē reālā kontekstā, kāds tas būtu attiecīgā nolīguma, uzņēmumu apvienības lēmuma vai saskaņotas darbības neesamības gadījumā (29.punkts ar atsauci uz 2021.gada 18.novembra spriedumu, *Visma Enterprise*, C-306/20, EU:C:2021:935, 74.punktu, kā arī 2023.gada 21.decembra spriedumu, *International Skating Union/Komisija*, C-124/21 P, EU:C:2023:1012, 110.punktu un tajā minēto judikatūru), nosakot tirgu(-us), kuros šī rīcība var radīt sekas, un pēc tam tās konstatējot, neatkarīgi no tā, vai tās ir faktiskas vai iespējamās. Šī pārbaude pati par sevi nozīmē, ka ir jāņem vērā visi atbilstošie apstākļi (29.punkts).

Novērtējot starp uzņēmumiem noslēgta nolīguma sekas atbilstoši LESD 101.pantam, jāņem vērā konkrētie apstākļi, kādos iekļaujas aplūkojamais nolīgums, it īpaši ekonomiskais un tiesiskais konteksts, kurā darbojas attiecīgie uzņēmumi, skarto preču vai pakalpojumu raksturs, kā arī attiecīgā tirgus vai attiecīgo tirgu faktiskie darbības un struktūras apstākļi. No tā izriet, ka hipotētiskajam scenārijam, kas paredzēts, ņemot vērā minētā nolīguma neesamību, jābūt reālistiskam un ticamam (30.punkts ar atsauci uz 2024.gada 27.jūnija spriedumu, Komisija/Servier u.c., C-176/19 P, EU:C:2024:549, 341.punktu, kā arī tajā minēto judikatūru).

Hipotētiska scenārija veidošanas mērķis ir noskaidrot, kādas būtu ekonomikas dalībnieku reālās rīcības iespējas, nepastāvot attiecīgajam nolīgumam, un tādējādi noteikt, kāda būtu iespējamā situācija tirgū un tirgus struktūra šī nolīguma neesamības gadījumā (31.punkts ar atsauci uz 2020.gada 30.janvāra spriedumu, Generics (UK) u.c., C-307/18, EU:C:2020:52, 120.punktu, kā arī 2021.gada 18. novembra spriedumu, Visma Enterprise, C-306/20, EU:C:2021:935, 76.punktu).

Tomēr tas, ka hipotētiskais scenārijs ir gan reāls, gan ticams, neietekmē iespēju ņemt vērā tikai iespējamās sekas, ko rada starp uzņēmumiem noslēgtais nolīgums, lai noteiktu, vai tas ir konkurences ierobežojums seku dēļ. (..) Ja tiktu uzskatīts, ka uzņēmumu noslēgtā nolīguma īstenošanas gadījumā nevar ņemt vērā šī nolīguma iespējamās sekas, lai novērtētu tā konkurenci ierobežojošās sekas, nebūtu ievērotas ne tās hipotētiskās metodes iezīmes, kas raksturīga konkurences ierobežojuma seku dēļ vērtējumam, ne judikatūra, saskaņā ar kuru konkurenci ierobežojošās sekas var būt gan faktiskas, gan iespējamās, bet tām ir jābūt pietiekami būtiskām (32.punkts ar atsauci uz 2024.gada 27.jūnija spriedumu, Komisija/Servier u.c., C-176/19 P, EU:C:2024:549, 345.–353. punktu).

Tādējādi pēc tam, kad konkurence ir pienācīgi izvērtēta reālā kontekstā, kāds tas būtu attiecīgā nolīguma neesamības gadījumā, pietiek vien konstatēt iespējamās konkurenci ierobežojošās sekas, kas ir pietiekami būtiskas (33.punkts ar atsauci uz 1998.gada 28.maija spriedumu, Deere/Komisija, C-7/95 P, EU:C:1998:256, 77. un 78.punktu, kā arī 1998.gada 28.maija spriedumu, New Holland Ford/Komisija, C-8/95 P, EU:C:1998:257, 91. un 92.punktu).

Šādos apstākļos iesniedzējtiesai jāpārbauda, vai padome ir pareizi novērtējusi, kā konkurence būtu darbojusies reālā kontekstā, kāds tas būtu bijis, ja nebūtu attiecīgā nolīguma seku, nosakot tirgus, kuros šis nolīgums rada sekas, un identificējot šīs būtiskās sekas – vai tās būtu faktiskas vai iespējamās (34.punkts).

Turklāt 2015.gada 6.oktobra sprieduma *Post Danmark* (C-23/14, EU:C:2015:651) 65. un 66.punktā Eiropas Savienības Tiesa ir nospriedusi, ka, lai noteiktu, vai no Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 82.panta (kļuvis par LESD 102.pantu) skatpunkta izvērtētā prakse ir ļaunprātīga, tirgū ir jāpastāv tās pretkonkurences sekām, bet tām nav obligāti jābūt konkrētām, pietiek ar to, ka var pierādīt tās iespējamās pretkonkurences sekas, kuru dēļ konkurenti, kas ir vismaz tikpat efektīvi kā dominējošā stāvoklī esošais uzņēmums, tiek izstumti no tirgus (35.punkts).

Tādējādi LESD 101.panta interpretācija – kas sniegta šī sprieduma 28. un 33.punktā minētajā judikatūrā un saskaņā ar ko ir pietiekami pierādīt, ka pastāv iespējamās pretkonkurences sekas, citstarp tādas sekas, kuras var kavēt potenciālo konkurentu ienākšanu tirgū, – atbilst LESD 102.panta interpretācijai, kas sniegta šī sprieduma iepriekšējā punktā minētajā judikatūrā (36.punkts).

Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, Eiropas savienības Tiesa norādīja, ka LESD 101.panta 1.punkts jāinterpretē tādējādi, ka atbilstoši tam dalībvalsts konkurences iestādei – izvērtējot, vai aizliegto vienošanos, kurā paredzēti automobiļu garantijas ierobežojumi, kas automobiļu īpašniekiem uzliek pienākumu vai tos novirza automobiļu remontu un apkopi veikt tikai pie automobiļu ražotāja pilnvarotajiem pārstāvjiem, kā arī izmantot automobiļa ražotāja oriģinālās rezerves daļas regulārajās tehniskajās apkopēs,

lai automobiļa garantija paliktu spēkā, var kvalificēt par konkurences ierobežojumu seku dēļ šīs tiesību normas izpratnē, – nav jāpierāda konkrētas un reāli iestājušās konkurenci ierobežojošas sekas. Pietiek ar to, ka šī iestāde saskaņā ar minēto tiesību normu pierāda, ka pastāv iespējamās konkurenci ierobežojošās sekas, ja vien tās ir pietiekami būtiskas (37.punkts).

[30] Vērtējot pārsūdzētā lēmuma pamatojumu Eiropas Savienības Tiesas norādītajā kontekstā, apgabaltiesa, ievērojot šajā spriedumā iepriekš norādītos un apgabaltiesas vērtētos padomes secinājumus, konstatē, ka padome ir vērtējusi un ņēmusi vērā to, kā konkurence būtu darbojusies reālā kontekstā, kāds tas būtu bijis, ja nebūtu attiecīgā nolīguma seku, nosakot tirgus, kuros šis nolīgums rada sekas, un identificējot šīs būtiskās sekas – vai tās būtu faktiskas vai iespējamās.

Kā jau apgabaltiesa konstatēja, padome pamatoti ņēma vērā, ka pārsūdzētajā lēmumā konstatētās aizliegtās vienošanās dalībniekiem tirgus daļas attiecīgajos tirgos ir tuvu 100 %. Pamatots ir padomes viedoklis, ka atrašanās pozīcijā, kad vienošanās dalībnieki aizņem gandrīz 100 % konkrētā tirgus daļas, kā arī atrašanās privilēģētā pozīcijā, kas ietekmēja KIA automašīnas īpašnieku izvēli, lai saglabātu automašīnas garantiju, radīja būtiskas sekas konkurencei attiecīgajos tirgos, papildus tam attiecīgā sistēma uzlika būtiskus šķēršļus jaunu tirgus dalībnieku ienākšanai tirgū, kā arī nodrošināja, ka vienošanās dalībnieki saglabā savas pozīcijas attiecīgajos tirgos.

Padome pamatoti uzsver, ka pārsūdzētajā lēmumā ir pareizi secināts, ka, ierobežojot iespēju KIA automobiļu īpašniekiem garantijas periodā veikt remontu un regulārās tehniskās apkopes pie neatkarīgajiem remontētājiem, no tirgus var tikt izstumti neatkarīgie remontētāji, kas izdara būtisku konkurences spiedienu, jo to uzņēmējdarbības modelis un saistītās darbības izmaksas atšķiras no modeļiem un izmaksām pilnvarotajos tīklos. Aizliedzot analogo rezerves daļu izmantošanu automobiļu regulārajām tehniskajām apkopēm garantijas periodā, tiek ierobežota rezerves daļu izplatītāju piekļuve tirgum. Tādējādi konkurence tiek ierobežota konkrēto tirgu būtiskā daļā. Pamatots ir arī padomes secinājums, ka konkurences likvidēšana vai kavēšana attiecībā pret neatkarīgajiem remontētājiem nodara kaitējumu patērētājiem, jo tiek samazināta to iespēja izvēlēties starp vairākiem remonta un tehnisko apkopju veicējiem, kas aizliegtas vienošanās rezultātā samazina vai kavē lejupejošu spiedienu uz remonta un tehniskās apkopes pakalpojuma cenām.

Tā kā aizliegtās vienošanās dalībniekiem tirgus daļas attiecīgajos tirgos ir tuvu 100 %, tad apgabaltiesai nav šaubu, ka iespējamās konkurenci ierobežojošās sekas ir pietiekami skaidri parezumējamas, kā to pārsūdzētajā lēmumā ir pamatojusi padome, un tās konkrētā tirgus ietvaros ir pietiekami būtiskas, lai konstatētu Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 7.punkta pārkāpumu. Aizliegtā vertikālā vienošanās KIA tīkla ietvaros par ražotāja un importētāja garantijas nosacījumiem ierobežo konkurenci tirgos un rada būtiskus šķēršļus ienākšanai tajos, un pārkāpj Konkurences likuma vienošanās aizliegumu.

Nav strīda, ka starp ražotāju pārdotām un tālāk pārdotām KIA oriģinālajām rezerves daļām un analogajām rezerves daļām pastāv cenu atšķirības, un tās var būt ievērojamas. Padome pamatoti norāda, ka patērētājs iegūst būtisku labumu, ja analogu atbilstošās kvalitātes konkurējošu rezerves daļu izmantošana garantijas laikā netiek ierobežota.

Tādējādi apgabaltiesa uzskata, ka pārsūdzētā lēmuma pamatojums ir pietiekams, lai konstatētu aizliegtu vienošanos pēc sekām. Apgabaltiesa nekonstatē, ka pārsūdzētajā lēmumā nav ievērots pareizs pierādīšanās standarts, ievērojot konkrētās vienošanās apstākļus un ietekmēto tirgu. Hipotētiskais scenārijs, ja vienošanās nepastāvētu, ir pietiekami reālistisks un ticams, proti, patērētāji (KIA auto īpašnieki) konkrētajā tirgū izvēlētos preces un pakalpojumus, ņemot vērā labāko cenu attiecīgas kvalitātes precei vai

pakalpojuma. Apgabaltiesai nav pamata piekrist pieteicējai, ka, iespējams, patērētāji arī vienošanās neesamības gadījumā rīkotos tāpat kā vienošanās apstākļos. Apgabaltiesas ieskatā padome ir pareizi novērtējusi, kā konkurence būtu darbojusies reālā kontekstā, kāds tas būtu bijis, ja nebūtu attiecīgā nolīguma seku, nosakot tirgus, kuros šis nolīgums rada sekas, un identificējot būtiskās iespējamās sekas.

[31] Līdz ar to *KIA Auto* pieteikuma, ievērojot tās izteikto iebildumu apjomu, apmierināšanai nav pamata. Tai uzliktie tiesiskie pienākumi ir izrietoši no konstatētā pārkāpuma un ir samērīgi. Naudas sods ir aprēķināts pareizi, ievērojot Konkurences likuma 12.panta pirmās daļas un pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas brīdī spēkā esošo Ministru kabineta 2008.gada 29.septembra noteikumu Nr.796 "Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā paredzētajiem pārkāpumiem" tiesību normas. Naudas soda acīmredzamu nesamērību apgabaltiesa nekonstatē.

[32] Nosakot pieteicējam daļēji solidāru atbildību, padome ņēma vērā Konkurences likuma 1.panta 9.punktu (definīciju par to, ko var uzskatīt par vienu tirgus dalībnieku), kā arī Eiropas Savienības Tiesas un Administratīvās apgabaltiesas praksi salīdzināmos gadījumos. Padome pareizi konstatēja, ka *Tallinna Kaubamaja* pieder 100 % kapitāla daļu OU „*Tallinna Kaubamaja Auto*”, savukārt OU „*Tallinna Kaubamaja Auto*” pieder 100 % *KIA Auto* kapitāla daļas, kas ļauj *Tallinna Kaubamaja* iecelt OU „*Tallinna Kaubamaja Auto*” valdes locekļus un caur OU „*Tallinna Kaubamaja Auto*” arī importētāja valdes locekļus, kā arī kontrolēt lēmumu pieņemšanu *KIA Auto*.

Importētāja solidāru atbildību par pārkāpumu padome noteikusi tā iemesla dēļ, ka tirgus dalībnieki (*Tallinna Kaubamaja*, OU „*Tallinna Kaubamaja Auto*” un *KIA Auto*) ir uzskatāmi par vienu tirgus dalībnieku un importētājs savu rīcību nenosaka neatkarīgi (patstāvīgi). *Tallinna Kaubamaja* noteikta solidāra atbildība par laika periodu no brīža, kad tā caur OU „*Tallinna Kaubamaja Auto*” ieguva 100 % *KIA Auto* kapitāla daļu.

Apgabaltiesa padomes apsvērumus atzīst par pareiziem. Apgabaltiesa nesaskata kļūdas padomes secinājumā, ka konkrētajos konstatētajos apstākļos *Tallinna Kaubamaja* un *KIA Auto* ir uzskatāmi par vienu tirgus dalībnieku.

Konkurences likuma 1.panta 9.punktā noteikts, ja tirgus dalībniekam vai vairākiem tirgus dalībniekiem kopā ir izšķiroša ietekme pār vienu tirgus dalībnieku vai vairākiem citiem tirgus dalībniekiem, tad visus tirgus dalībniekus var uzskatīt par vienu tirgus dalībnieku.

Tādējādi mātessabiedrība un tās meitassabiedrība var tikt uzskatītas par vienu tirgus dalībnieku, un attiecīgi tirgus dalībniekam var tikt noteikts naudas sods, tostarp solidāri.

Gadījumā, kad mātessabiedrībai pilnībā pieder tās meitassabiedrības, kas ir izdarījusi Savienības konkurences tiesību pārkāpumu, kapitāla daļas, pirmkārt, šī mātes sabiedrība var īstenot izšķirošu ietekmi uz šīs meitassabiedrības rīcību, un, otrkārt, pastāv atspēkojama prezumpcija, ka minētā mātessabiedrība faktiski īsteno šādu ietekmi. Šādos apstākļos pietiek, ka (..) pierāda, ka viss meitassabiedrības kapitāls pieder tās mātessabiedrībai, lai prezumētu, ka pēdējā īsteno izšķirošu ietekmi uz šīs meitassabiedrības komercdarbības politiku. Tādēļ (..) var uzskatīt mātessabiedrību par solidāri atbildīgu par tās meitassabiedrībai piemērotā naudas soda samaksu, ja vien šī mātessabiedrība, kurai ir jāatspēko šī prezumpcija, neiesniedz pietiekamus pierādījumus par to, ka tās meitassabiedrība tirgū rīkojas patstāvīgi (*Eiropas Savienības Tiesas 2012.gada 19.jūlija sprieduma apvienotajās lietās Nr.C- 628/10 un Nr.C-14/11 46.un 47.punkts*).

Lai arī *Tallinna Kaubamaja* norāda, ka importētājs darbojoties autonomi no tās, tomēr padomes iegūtās un pārbaudītās ziņas to neapstiprina. Lietā nav iesniegti

pierādījumi, kas liktu objektīvi apšaubīt padomes secinājumus. Līdz ar to *TKM Grupp AS (Tallinna Kaubamaja)* pieteikuma apmierināšanai nav pamata.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta otro daļu un Administratīvā procesa likuma 246.–251.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt *TKM Grupp AS* (iepriekš – AS „Tallinna Kaubamaja”) un AS „KIA Auto” pieteikumus par Konkurences padomes 2014.gada 7.augusta lēmuma Nr.E02-40 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese L.Vīnkalna

Tiesnese I.Dambe

Tiesnese S.Gintere